

1300 λέξεις για την πολιτική συγκυρία (και τον προσανατολισμό μέσα σε αυτήν)

Η συντακτική ομάδα της Βαβυλωνίας δεν συμμερίζεται αναγκαστικά τις προτάσεις του αρθρογράφου όπως συνοψίζονται στις δύο τελευταίες παραγράφους. Κρίνουμε ωστόσο πως η εκτίμηση και ανάλυση της τρέχουσας πολιτικής συγκυρίας είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα κι εύστοχη και για αυτό τον λόγο προχωρούμε στην δημοσίευση του άρθρου.

του Κωνσταντίνου Λαμπράκη

Μεγάλο τμήμα της αρθρογραφίας και των αναρτήσεων στα social media ερμηνεύουν το όργιο της καταστολής και την επιχείρηση ανάσχεσης των δημοκρατικών κεκτημένων είτε ως ένδειξη κυβερνητικού πανικού, είτε ως προσπάθειες αποπροσανατολισμού από την αποτυχία διαχείρισης της πανδημίας. Νιώθω να μην με πείθει αυτή η ανάγνωση της πραγματικότητας, κυρίως γιατί θεωρώ πως τα τελευταία συμβάντα δεν αποτελούν (δυστυχώς) τόσο συγκυριακές ή στην ροή των γεγονότων επιλογές, αν και γενικά είναι σωστό πως η συγκυρία πάντα εισφέρει στην δυναμική αλληλεπίδραση, αλλά αντανακλούν ένα στρατηγικού τύπου προσανατολισμό της κυβέρνησης.

Ξεκινώ από μια εκτίμηση που δεν θεωρώ πως είναι πολύ μακριά από την πραγματικότητα και μάλλον αποτελεί βασική διαπίστωση στο επιτελείο του Πρωθυπουργού: Αν κάνεις μια έρευνα σήμερα τυχαία στο δρόμο και σταματήσεις 10 ανθρώπους, οι 6 με 7 θα σου δηλώσουν πως διαφωνούν (σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό) με την διαχείριση της πανδημίας και την αστυνομοκρατία και οι 3 με 4 θα σου πουν πως γενικά συμφωνούν ή τέλος πάντων δεν φταίει η κυβέρνηση. Αν, συνεχίζοντας την έρευνα, ρωτήσεις όσους διαφωνούν τι θα ψηφίσουν στις επόμενες εκλογές, η απάντηση που θα λάβεις θα καλύπτει μεγάλο φάσμα, που θα

ξεκινάει από το «δεν θα ψηφίσω», «κανέναν» έως 6 με 7 διαφορετικές κομματικές επιλογές. Αντίθετα, για τους λιγότερους που συμφωνούν (ή δεν έχουν πρόβλημα) με την πολιτική της κυβέρνησης το εύρος των επιλογών θα είναι πολύ πιο περιορισμένο και κυρίως συγκεντρωμένο γύρω από την επιλογή της ΝΔ.

Κατά συνέπεια, να το πρώτο πρόβλημα που πρέπει να λάβουμε υπολογίσουμε: Σύμφωνα με την δεδομένη εκλογική κοινωνιολογία, την οποία ενδιαφέρει το επιτελείο του Πρωθυπουργού (και είναι ένα πεδίο πιο στενό από την πολιτική κοινωνιολογία που τείνουμε να σκεφτόμαστε εμείς) η κυβέρνηση διαθέτει μια ευελιξία κινήσεων ακριβώς γιατί υπάρχει μια πολιτική συσπείρωση γύρω της, που το αντίπαλο -και ετερογενές- μπλοκ δε διαθέτει. Γιατί συμβαίνει αυτό; Εδώ χρειάζεται να βάλουμε στην εξίσωση την πολιτική στάση της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Για τον ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί στρατηγική επιλογή να λειτουργήσει αντιπολιτευτικά σε ένα πλαίσιο περιορισμένων προσδοκιών προς το εκλογικό του σώμα (το υπαρκτό και το δυνητικό) ούτως ώστε να μην εγκλωβιστεί πάλι στην ατραπό του 2015: Μεγάλες κοινωνικές προσδοκίες από την εκλογική του νίκη, οι οποίες ναι μεν του παρείχαν δυναμική αλλά περιορίζανε το εύρος των ελιγμών του στην κυβέρνηση και όταν διαψεύστηκαν οδήγησαν στην ταχεία πτώση της επιρροής του. Αυτή η στρατηγική έχει επισημανθεί και στην σχετική επιστημονική βιβλιογραφία: Συμβολές στο πεδίο της πολιτικής επιστήμης[i] επισημαίνουν πως τα καρτελοποιημένα κεντροαριστερά κόμματα, τα οποία πολιτεύονται σε ένα περιβάλλον νεοφιλελεύθερης και μεταδημοκρατικής σύγκλησης, τείνουν στην στρατηγική των «χαμηλών προσδοκιών» ως την μόνη διέξοδο για να κυβερνήσουν δίχως να εγκλωβιστούν στις προσδοκίες του εκλογικού τους σώματος (ένα πρόβλημα που τα κεντροδεξιά κόμματα δεν αντιμετωπίζουν, καθότι οι πολιτικές της νεοφιλελεύθερης σύγκλησης είναι πιο κοντά στον ιδεολογικό τους πυρήνα). Με πιο απλά λόγια, ο ΣΥΡΙΖΑ αναμένει την φθορά της ΝΔ ώστε να φαντάζει ως μόνη (ρεαλιστική) λύση μια κεντροαριστερή διακυβέρνηση (πιθανά με το ΚΙΝΑΛ), όχι βέβαια με την προοπτική

μιας πολιτικής τομής, αλλά ως «ηπιότερη» διακυβέρνηση, ανάχωμα στην κοινωνική όξυνση (μια a la Balkan Biden εκδοχή; ένα μοντέλο Ισπανίας;). Ποιο είναι το κενό εδώ; Όλα αυτά δεν παράγουν ούτε ενθουσιασμό, ούτε συσπείρωση και αν αυτή παραχθεί θα είναι μόνο παραμονές των εκλογών, όπως στις εθνικές εκλογές του 2019 που η επέλαση της ΝΔ συγκράτησε τα ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ.

Επιπλέον, χρειάζεται να έχουμε καθαρό πως η ΝΔ δεν είναι ούτε Όρμπαν, ούτε Τράμπ. Δηλαδή, δεν βρίσκεται σε ρήξη με κάποιες από τις κυρίαρχες τάσεις του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πλαισίου σύγκλησης και συναίνεσης, ούτε δημιουργεί παραφωνίες. Αντίθετα, ειδικά για την ευρωπαϊκή κεντροδεξιά, αποτελεί ένα ενδιαφέρον πείραμα όπου: (α) στις κρίσιμες πλευρές της μεταδημοκρατικής σύγκλησης συμπεριφέρεται με τον συναινετικό τρόπο που θα αναμενόταν από ένα συστημικό κόμμα της ευρωπαϊκής περιφέρειας να συμπεριφερθεί: τήρηση των δεσμεύσεων και συμφωνιών, γεωπολιτικός ρεαλισμός, στάση που δεν δημιουργεί προβλήματα στις συμμαχίες και της ολοκληρώσεις (βλ. κοινό πλαίσιο οικονομικής πολιτικής, ελληνοτουρκικά, προσφυγικό) την ίδια στιγμή που (β) στις διαστάσεις που δεν εμπίπτουν στις ανάγκες της παγκοσμιοποιητικής σύγκλησης ακολουθεί μια ξεκάθαρα «partisan» (πολιτικά και ιδεολογικά χρωματισμένη) πολιτική, η οποία την διασφαλίζει (προς το παρόν) από το μεγάλο πρόβλημα των συστημικών κομμάτων στην περίοδο της μεταδημοκρατίας: Την «ριζοσπαστική πλαγιοκόπηση» (radical flank effect) από κόμματα στα δεξιά (ή στα αριστερά) των κατεστημένων κομμάτων, ακριβώς επειδή λόγω της μεταπολιτικής σύγκλησης τα κυρίαρχα κόμματα σταματούν να εκπροσωπούν το παραδοσιακό τους ακροατήριο, εφόσον αρκετές πολιτικές τείνουν να «από-πολιτικοποιούνται» και να «από-χρωματίζονται». Κατά συνέπεια, ο Κυρανάκης, ο Μπογδάνος, η Λατινοπούλου και λοιπά φρούτα δεν είναι πολιτικά αφελής – ή τουλάχιστον όσο πιστεύουμε πως είναι. Παρεμβαίνουν και πολιτεύονται σκόπιμα έτσι, επιχειρώντας να αποκτήσουν εσωκομματικό «leverage», προσφέροντας εκπροσώπηση. Την παραπάνω κατάσταση επιβοηθά σημαντικά και η πολιτική σχολή του «Μητσοτακισμού», όπου

βασικό της χαρακτηριστικό, από τα χρόνια του Κωνσταντίνου, είναι η πεποίθηση πως η «προσήλωση στο σχέδιο» και η «πολιτική πυγμή εναντίον του όχλου» είναι αυτή που εξασφαλίζει την πολιτική επιτυχία.

Ωστόσο, το γεγονός πως ακολουθείτε αυτή η πολιτική της αυταρχοποίησης και της ανάσχεσης του δημοκρατικού κεκτημένου της μεταπολίτευσης επισημαίνει πως υπάρχει και ένα τμήμα της κοινωνίας που την χειροκροτεί και νιώθει πως εκπροσωπείται. Και αν ο κορμός του είναι το παραδοσιακό μπλοκ της (αντικομμουνιστικής) δεξιάς, του οποίου οι ιστορικές ρίζες φτάνουν στον ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο (άρα έχουμε να κάνουμε με μια εδραιωμένη ιστορικά κατάσταση) σημαντική συμβολή έχει και το «ακραίο Κέντρο», το οποίο εισέφερε ένα (μειοψηφικό αλλά όχι μικρό) τμήμα του πάλε ποτέ «αντιδεξιού» κοινωνικού χώρου, το οποίο εκφράστηκε κυρίως μέσα από τις εκδοχές του ύστερου, εκσυγχρονιστικού ΠΑΣΟΚ (Σημίτης αρχικά και ύστερα Βενιζέλος). Τι μπορεί να γίνει σε σχέση με αυτό; Αυτό που μπορώ να σκεφτώ την δεδομένη στιγμή είναι μια μεγάλη συντονισμένη εκστρατεία προβολής και υπεράσπισης των δημοκρατικών κατακτήσεων της Μεταπολίτευσης και σύνδεση τους με τους κοινωνικές αγώνες και τα κινήματα μέσα από τα οποία προέκυψαν οι κατακτήσεις αυτές. **Επισήμανση πως η μεταπολίτευση, παρά το γεγονός πως δεν αποτέλεσε, βέβαια, την πραγμάτωση της ουτοπίας, ήταν αδιαμφισβήτητα ένα καλύτερο, δικαιότερο και ομαλότερο περιβάλλον σε σχέση με το παρελθόν, με σταθερούς δημοκρατικούς θεσμούς και μορφές κοινωνικού συμβολαίου, του οποίου την σπουδαιότητα της οποίας την αντιλαμβανόμαστε μόνο αν την συγκρίνουμε με τα προηγούμενα 60 χρόνια δικτατοριών, πραξικοπημάτων, διχασμών και εμφυλίων πολέμων (ή να απωλέσουμε τις δημοκρατικές κατακτήσεις).**

Φέρνω ένα παράδειγμα στο ζήτημα της εκπαίδευσης (το οποίο είναι ένα θέμα, και για ιστορικούς λόγους, εξαιρετικά ευαίσθητο για την ελληνική κοινωνία): θα μπορούσαμε να προβάλλουμε πως οι υψηλότεροι ρυθμοί κοινωνικής κινητικότητας που επιτεύχθηκαν κατά την μεταπολίτευση αποτέλεσαν συνέπεια

και του ανοίγματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα φτωχά στρώματα του πληθυσμού, που με την σειρά του αποτέλεσε κατάκτηση ενός τεράστιου φοιτητικού κινήματος της δεκαετίας του '60. Η σύνδεση των κινηματικών πρακτικών με μια από τις σπουδαιότερες (και ακόμη με μεγάλη αίγλη στο σύνολο της κοινωνίας) κατακτήσεις τις σύγχρονης Ελλάδας, την καθολική, δημόσια και δωρεάν παιδεία, αποτελεί έναν από τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους που μπορεί να ανακτηθεί η κοινωνική ηγεμονία και να θωρακιστούν οι δημοκρατικές κατακτήσεις. Μια τέτοια πρωτοβουλία δεν είναι πολύ μακριά από τα σημερινά δεδομένα, εφόσον ο (ανθηρός) χώρος των νέων ερευνητριών-ων και οι (σε πολλές περιπτώσεις δραστήριοι) σύλλογοι μεταπτυχιακών φοιτητριών-ων και υπ. διδασκτόρων θα μπορούσαν να αποτελέσουν το «grassroots think tank» αυτής της εκστρατείας.

Κλείνοντας, επισημαίνω την ανάγκη να θέσουμε ως κοινή ορίζουσα το να φύγει η κυβέρνηση Μητσοτάκη όσο πιο σύντομα γίνεται. Κατανοώ πως αυτό το αίτημα δεν σημαίνει απαραίτητα και μια πολιτική τομή (που βέβαια το ερώτημα τι συνιστά πολιτική τομή και ποιες οι ρεαλιστικές προϋποθέσεις της σήμερα είναι τεράστιο) ωστόσο, την δεδομένη συγκυρία, μετά από 6 χρόνια κινηματικής ύφεσης και στα πρόθυρα ενός μεγάλου πολιτικού-κοινωνικού πισωγυρίσματος, η ανατροπή των σχεδιασμών και η εκδίωξη της κυβέρνησης Μητσοτάκη, με όρους κοινωνικής κινητοποίησης, θα ήταν μια κομβική και χειροπιαστή δημοκρατική νίκη.

[i] Βλέπε σχετικά την παρέμβαση των Mark Blyth, Jonathan Hopkin & Ricardo Pelizzo, *Liberalization and Cartel Politics in Europe: Why Do Centre-Left parties adopt market liberal reforms?*, Paper presented at 17th Conference of Europeanists, Montreal, 15-17 April 2010. Διαθέσιμο εδώ: <https://personal.lse.ac.uk/HOPKIN/blythhopkinpelizzoCES2010.pdf>

Αριστεροί Διανοούμενοι: Η περίπτωση Κώστα Δουζίνα

Γιώργος Ν. Οικονόμου*

Στο κείμενό του «Αυτονομία ή κυβερνησιμότητα» (*Η Εφημερίδα των Συντακτών*, 25. 7. 2016) ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Κ. Δουζίνας προσπαθεί να υποστηρίξει την κυβερνητική λογική του κόμματος του οποίου είναι βουλευτής. Έχει όμως πολλά προβληματικά σημεία, τα οποία θα δούμε εν συντομία.

1. Κατ' αρχάς **res publica** είναι το δημόσιο πράγμα – και όχι το κοινό όπως γράφει ο κυβερνητικός βουλευτής. Κοινό πράγμα είναι το *res communis*, το κοινό συμφέρον, το κοινό αγαθό θα λέγαμε. Η διευκρίνιση αυτή δεν είναι τυπική, αφού το δημόσιο δεν είναι και κοινό. Παράδειγμα, ή ίδια η ρωμαϊκή πολιτεία στην οποία ο όρος *res publica* δεν σημαίνει το κοινό αγαθό, διότι αυτό ουσιαστικά το διαχειριζόταν η ρωμαϊκή ολιγαρχία μέσω της Συγκλήτου και των ποικίλων αξιωματούχων (ύπατοι, πραιτορες κ.λπ.). Η εξουσία ανήκε στην αριστοκρατία των ευγενών (*patres, optimates*). Ο ρωμαϊκός λαός από την πλευρά του δεν είχε ουσιαστική εξουσία παρά τις κατακτήσεις που επέτυχε με τους αγώνες του (*comitia, consilia plebis, tribuni plebis* κ.ά.).

Το κοινό αγαθό υπήρχε στην αθηναϊκή δημοκρατία διότι καθοριζόταν από κοινού, από όλους τους πολίτες στη συνέλευση των πολιτών (εκκλησία του δήμου). Στη νεώτερη εποχή, ο λεγόμενος Δημόσιος τομέας, δηλαδή ο κρατικός μηχανισμός και η κρατική γραφειοκρατία δεν είναι κοινά, δεν ανήκουν σε όλους τους κατοίκους, είναι προσβάσιμα μόνο στους κομματικούς οπαδούς και ψηφοφόρους. Επί πλέον, οι γραφειοκράτες του λεγόμενου δημοσίου τομέα δεν εκφράζουν το κοινό αγαθό. Επίσης, ο δημόσιος χώρος της πληροφόρησης δεν είναι κοινός, αλλά κτήμα

των κυβερνητικών, των κομματικών και των ιδιωτικών ΜΜΕ. Το *res communis* υπάρχει μόνο στη δημοκρατία, όπως θα δούμε πιο κάτω.

2. Γράφει επίσης ο Κ.Δ. πως «η θεωρία της δημοκρατίας ξεκινάει με το έργο του Ζαν-Ζακ Ρουσσώ *Κοινωνικό Συμβόλαιο*». Το σωστό είναι ότι αυτή ξεκινάει με τον Ρουσσώ στη νεωτερικότητα, διότι η θεωρία της δημοκρατίας ουσιαστικά ξεκινάει στην αρχαία Ελλάδα με τον Πρωταγόρα και στοιχεία της υπάρχουν στον Ηρόδοτο, στον Δημόκριτο, στον Θουκυδίδη (ιδίως στον Επιτάφιο), και στα *Πολιτικά* του Αριστοτέλη.[1]

Το σημαντικό ασφαλώς δεν είναι τόσο η θεωρία όσο η ίδια η ύπαρξη της δημοκρατίας, η οποία δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στις αρχαίες ελληνικές πόλεις και ιδίως στην Αθήνα. Η δημοκρατική πράξις ήταν το καθοριστικό συμβάν στην ιστορία της ανθρωπότητας: οι θεσμοί, οι νόμοι, οι διαδικασίες, η πρακτική, η δημόσια σφαίρα, ο δημοκρατικός πολιτικός βίος με τις νέες κοινωνικές και πολιτικές σημασίες, όπως τις ανέδειξαν πολλοί στοχαστές και κυρίως ο Κορνήλιος Καστοριάδης. Χωρίς τη δημοκρατική πρακτική δεν θα υπήρχε ούτε δημοκρατική θεωρία ούτε ενδιαφέρον στους μεταγενέστερους για απελευθέρωση από τα δεσμά της απολυταρχίας, του αυταρχισμού και της θεοκρατίας, για δικαιοσύνη, ελευθερία και ισότητα.

3. *République* στον Rousseau δεν σημαίνει αναγκαστικά δημοκρατία ή άμεση δημοκρατία, όπως γράφει ο Κ.Δ. Σημαίνει γενικώς έννομη πολιτεία, όπως δηλώνεται σαφώς στο *Κοινωνικό Συμβόλαιο*: «Αποκαλώ, λοιπόν, *république* κάθε κράτος που κυβερνάται από νόμους, οποιαδήποτε μορφή κυβέρνησης και αν έχει: μόνο τότε κυβερνά το δημόσιο συμφέρον και υπάρχει πραγματικά η κοινή πολιτεία. Κάθε νόμιμη μορφή κυβέρνησης είναι *républicain(e)*. Με αυτή τη λέξη δεν εννοώ μόνο μία αριστοκρατία ή μία δημοκρατία, αλλά γενικά κάθε κυβέρνηση που καθοδηγείται από τη γενική βούληση, που είναι ο νόμος».[2]

Από την άλλη, ο Rousseau είναι σαφής για τον αλλοτριωτικό χαρακτήρα της αντιπροσώπευσης, διότι αυτή αφαιρεί τη δύναμη από τον λαό και την αναθέτει στους ολίγους αντιπροσώπους.

Είναι σαφές επίσης ότι το δημοκρατικό πολίτευμα (Démocratie), είναι αντίθετο στην αντιπροσώπευση, αφού η ευθύνη της κυβέρνησης σε αυτό ανήκει σε όλον τον λαό και ότι η γενική βούληση που σχηματίζεται στη λαϊκή συνέλευση δεν μπορεί να αντιπροσωπευθεί. «Η κυριαρχία δεν μπορεί να αντιπροσωπευθεί για τον ίδιο λόγο που δεν γίνεται να απαλλοτριωθεί». Ο Rousseau γράφει επίσης ότι «επειδή ο νόμος είναι η διακήρυξη της γενικής βούλησης, είναι σαφές ότι στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας ο λαός δεν μπορεί να αντιπροσωπεύεται». Οι δε βουλευτές δεν είναι αντιπρόσωποι του λαού, αλλά επίτροποί του και δεν μπορούν να αποφασίσουν τίποτα οριστικά.[3] Φυσικά ο όρος «δημοκρατία» στον Ρουσσώ σημαίνει αυτό που λέμε σήμερα άμεση δημοκρατία.

Έτσι, République, από την νεωτερικότητα μέχρι και σήμερα, δεν σημαίνει ότι η «εξουσία ασκείται αμεσοδημοκρατικά», όπως γράφει ο βουλευτής της κυβερνητικής εξουσίας, αλλά σημαίνει το μη μοναρχικό πολίτευμα, το αντιπροσωπευτικό, στο οποίο η εξουσία ασκείται από τον πολύ μικρό αριθμό αντιπροσώπων που εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τις κομματικές λίστες και συνιστούν ολιγαρχική μειοψηφία.

Αντιθέτως, στην (άμεση) δημοκρατία η εξουσία ασκείται από όλους τους πολίτες, οι οποίοι συμμετέχουν άμεσα, αυτοπροσώπως, στη θέσπιση των νόμων, στη λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων και στον ουσιαστικό έλεγχο της εξουσίας – δεν αναθέτουν την εξουσία με εκλογές σε αντιπροσώπους. Η εξουσία δεν ανήκει σε κάποιο ιδιαίτερο σώμα χωριστό από το σύνολο των πολιτών, σε ένα πρόσωπο, σε ένα κόμμα, στο κράτος, στους ολίγους, αλλά σε όλους τους πολίτες. Με αυτήν την έννοια η εξουσία είναι *res communis* και είναι μόνο στη δημοκρατία.

4. Μιας και ο λόγος περί Rousseau, να σημειωθεί πως αυτό με το οποίο άρχιζε τις παραδόσεις του Κ.Δ., («οι πολίτες είναι “κυρίαρχοι” μόνο τα λίγα δευτερόλεπτα κάθε πέντε χρόνια που χρειάζονται για να βάλουν τον σταυρό στο ψηφοδέλτιο») είναι παραλλαγή χωρίου του Rousseau, στο οποίο καυτηριάζεται ακριβώς η πολιτική αλλοτρίωση και ετερονομία που επιφέρει η

αντιπροσώπευση, δηλαδή η ανάθεση της εξουσίας σε άλλους, σε ετέρους. Ο Rousseau γράφει: «Ο αγγλικός λαός νομίζει ότι είναι ελεύθερος· απατάται οικτρά· είναι ελεύθερος μόνο κατά τη διάρκεια της εκλογής των μελών του κοινοβουλίου· μόλις εκλεγούν, είναι δούλος, δεν είναι τίποτα».[4]

Φυσικά, αυτό που γράφει ο Ρουσσώ ισχύει και για τα σημερινά κοινοβούλια, άρα και για το ελληνικό, μέλος του οποίου είναι ο Κ.Δ. Με άλλα λόγια, ο Κ.Δ. είναι συνυπεύθυνος για την κατάσταση πολιτικής δουλείας αφού την επικυρώνει με τα γραπτά του, με την παρουσία του και τη δράση του ως αντιπρόσωπος. Αλλά αυτό είναι το χαρακτηριστικό της ιδεολογίας: επιτρέπει να γράφεις και να μιλάς αριστερά και να πράττεις δεξιά ή κεντρώα· να μιλάς για δημοκρατία και να υποστηρίζεις με τη θεωρία και την πράξη σου την ολιγαρχία.

5. Μία άλλη έννοια που διαστρεβλώνεται από τον Κ.Δ. είναι η «δημοκρατική αυτονομία». Αυτονομία σημαίνει, όπως το αναλύει ο στοχαστής της αυτονομίας Κορνήλιος Καστοριάδης, ότι τα άτομα δίνουν αυτά τα ίδια τον νόμο στον εαυτό τους – και όχι μέσω αντιπροσώπων, όπως γράφει ο Κ. Δουζίνας. Η αυτονομία δεν είναι δυνατή δίχως ένα καθεστώς άμεσης δημοκρατίας, της οποίας οι πολίτες είναι πολιτικά ίσοι, δηλαδή συμμετέχουν όλοι άμεσα στην άσκηση της εξουσίας υπό όλες τις μορφές της. Αυτή η πολιτική ισότητα δεν υπάρχει στα σημερινά αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα, στα οποία τα άτομα είναι μόνον «ηθικά και νομικά ίσα».

Σε αυτά υπάρχει δηλαδή πολιτική ανισότητα, η οποία εξασφαλίζεται από το κανονιστικό θεμέλιο του αντιπροσωπευτικού πολιτεύματος που είναι η ετερονομία, με την έννοια ότι τους νόμους δεν τους θεσπίζουν τα ίδια τα άτομα, αλλά κάποιοι άλλοι (έτεροι), οι ολίγοι αντιπρόσωποι, ενώ τα άτομα, έχοντας αποδεχθεί την παραχώρηση της εξουσίας στους αντιπροσώπους, εφαρμόζουν πιστά τους νόμους που δεν ψήφισαν οι ίδιοι.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η κυβέρνηση της Αριστεράς, που κάνει

ό,τι ακριβώς έκαναν και οι προηγούμενες κυβερνήσεις της Δεξιάς και του Κέντρου: ψηφίζει νόμους μνημονιακούς, οι οποίοι εφαρμόζονται καταναγκαστικά στην κοινωνία, χωρίς τα άτομα να ερωτηθούν ή να συμμετέχουν στη διαμόρφωση και την ψήφισή τους. Σε αυτή την ετερονομία είναι συνυπεύθυνος και ο ίδιος ο Κ.Δ. ως μέλος της κυβερνητικής παράταξης και του αστικού κοινοβουλίου.

6. Η ίδια αριστερή ιδεολογία μιλάει και σε αυτά που λέει ο Κ.Δ. για τη «μεταδημοκρατική συνθήκη». Για να υπάρξει «μεταδημοκρατική συνθήκη» θα πρέπει να έχει υπάρξει πριν η δημοκρατία. Όμως τέτοια δεν υπήρξε, διότι το αντιπροσωπευτικό σύστημα ποτέ δεν ήταν δημοκρατικό, αλλά ξεκίνησε και παρέμεινε σε όλη την ιστορία του ολιγαρχικό. Ο όρος λοιπόν «μετα-δημοκρατική συνθήκη» είναι εσφαλμένος και παραπλανητικός, πρόκειται για «μετα-αντιπροσωπευτική συνθήκη». Κατά συνέπεια, η παρουσία του Κ.Δ. στο ελληνικό κοινοβούλιο αποτελεί επικύρωση της «μετα-αντιπροσωπευτικής συνθήκης» στην οποία κατ' εξοχήν συμμετέχει το ελληνικό σύστημα και η κυβέρνηση Αριστεράς – εθνικιστικής Δεξιάς. Πάλι εδώ συναντάμε το φαινόμενο της ιδεολογίας: ο Κ.Δ. αναλύει ή καταγγέλλει τη «μετα-αντιπροσωπευτική συνθήκη», αλλά την εξυπηρετεί και ταυτόχρονα επωφελείται από τα προνόμια που αυτή του παρέχει.

7. Διαβάζοντας κάποιος αυτά που γράφει ο Κ.Δ., θα νόμιζε ότι ζούμε σε δημοκρατία, έστω στην «απισχνασμένη δημοκρατία μας», όπως ο ίδιος γράφει, πράγμα που δεν ισχύει βέβαια, διότι, όπως είπαμε, το αντιπροσωπευτικό πολίτευμα είναι ολιγαρχικό. Επί πλέον θα πίστευε αυτά που γράφει ο Κ.Δ., ότι αυτό το αντιπροσωπευτικό σύστημα έρχεται η «συμμετοχική» και η «διαβουλευτική» θεωρία να το εφοδιάσει με «θεσμούς άμεσης δημοκρατίας», οι οποίοι κατά τον Κ.Δ. είναι: δημοψηφίσματα, δυνατότητα ανάκλησης βουλευτών, λαϊκή απόρριψη νόμων, κοινωνική οικονομία, αυτοδιοικητικές λαϊκές συνελεύσεις σε συνοικίες και γειτονιές. Κάποιες διευκρινίσεις για τα λεγόμενα του Κ.Δ. είναι απαραίτητες.

Κατ' αρχάς, αυτές οι νέες προτάσεις ήλθαν στην επιφάνεια με τα

κινήματα του κοινωνικού πλήθους στις πλατείες το 2011 και στη συνέχεια διάφοροι αριστεροί διανοούμενοι τις επανέλαβαν για ποικίλους λόγους, κυρίως για να τις σφετερισθούν, να τις χρησιμοποιήσουν με τον δικό τους τρόπο, να τις εντάξουν στον αποδυναμωμένο ιδεολογικό τους λόγο, να συγκροτήσουν ένα ανανεωμένο (update) αφήγημα για να προσελκύσουν οπαδούς και ψηφοφόρους. Όμως τα Αριστερά κόμματα δεν τις ενστερνίσθηκαν ουσιαστικά. Ακόμα και όταν αυτά αναγκάζονται εκ των πραγμάτων να μιλήσουν την νέα ορολογία, μοιάζουν αστεία ή καταλήγουν σε επικίνδυνα μονοπάτια, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, με το λεγόμενο δημοψήφισμα τον Ιούλιο 2015, όταν το ευτέλισε διπλώς: τόσο με τον αιφνιδιαστικό τυχοδιωκτικό τρόπο προκήρυξής του όσο και με την μετατροπή εν μια νυκτί του ΟΧΙ σε ΝΑΙ.[5]

Από την άλλη, αυτά που από τον Κ.Δ. ονομάζονται ευκόλως «θεσμοί άμεσης δημοκρατίας» (δημοψηφίσματα, κοινωνική οικονομία κ.ο.κ.) δεν είναι στοιχεία της άμεσης δημοκρατίας, αλλά θεσμοί που θα μπορούσαν κάλλιστα να ενσωματωθούν στο αντιπροσωπευτικό πολίτευμα, όπως έχει ενσωματωθεί το δημοψήφισμα σε άλλα πολιτεύματα, και ιδίως στο ελβετικό πολίτευμα, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η Ελβετία έχει άμεση δημοκρατία, όπως θεωρείται από μερικούς. Η άμεση δημοκρατία δεν είναι κάποιοι δευτερεύοντες θεσμοί που εισάγει ένας πολιτικός ή ένα κόμμα στο αντιπροσωπευτικό ολιγαρχικό σύστημα· είναι ένα αυτόνομο σύνολο θεσμών και διαδικασιών, είναι ταυτοχρόνως πρόταγμα, πολίτευμα, κοινωνία, θεσμοί, διαδικασίες και έτσι δεν έχει καμία σχέση με το αντιπροσωπευτικό πολίτευμα.

Οι θεσμοί άμεσης δημοκρατίας υπάρχουν μόνο στο πολίτευμα της άμεσης δημοκρατίας και σε κανένα άλλο πολίτευμα. Όπως και οι θεσμοί της ολιγαρχίας και της αντιπροσώπευσης υπάρχουν μόνο στο ολιγαρχικό και αντιπροσωπευτικό πολίτευμα. Εισαγωγή πραγματικών θεσμών άμεσης δημοκρατίας (λ.χ. λαϊκές συνελεύσεις με ουσιαστικές αρμοδιότητες, κλήρωση εκτελεστικών οργάνων, δικαστήρια πολιτών, διαφάνεια των πράξεων της εξουσίας σε έναν πραγματικά δημόσιο κοινό χώρο, ενδελεχής έλεγχος των ασκούντων

εξουσία, ανακλητότητα κ.ά.) θα σήμαινε αλλοίωση του αντιπροσωπευτικού χαρακτήρα του σημερινού πολιτεύματος, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να προέλθει από άνευρες συνταγματικές αναθεωρήσεις του ΣΥΡΙΖΑ και των διανοουμένων του,[6] αλλά από ένα αυτόνομο κοινωνικό πολιτικό κίνημα.[7]

Οι αρχαίοι διέκριναν σαφώς τα πολιτεύματα μεταξύ τους, ενώ οι σύγχρονοι τα συγχέουν, είτε λόγω κομματικών και ιδεολογικών σκοπιμοτήτων είτε από άγνοια. Πάντως, είναι παράδοξο και αδύνατο να συνυπάρχουν «θεσμοί άμεσης δημοκρατίας» και ολιγαρχίας. Ο πρώτος φιλόσοφος που αποπειράθηκε στο δεύτερο ήμισυ του 4^{ου} αι. π.Χ. να κάνει αυτή τη μίξη στη θεωρία απέτυχε παταγωδώς. Απέτυχε με την έννοια ότι το «μεικτό» πολίτευμα που κατασκεύασε στη θεωρία δεν ήταν, ταυτοχρόνως δημοκρατία και ολιγαρχία, όπως το θέλησε, αλλά απλώς ολιγαρχία.[8] Έδωσε όμως τη θεωρητική βάση για να δικαιολογηθεί μετέπειτα το οποιοδήποτε ολιγαρχικό πολίτευμα, ακόμα και το σημερινό αντιπροσωπευτικό. Έδωσε το άλλοθι του «μεικτού» πολιτεύματος στους υποστηρικτές των ολιγαρχιών, όπως ο Πολύβιος, Θωμάς Ακινάτης και οι σύγχρονοι διανοούμενοι της Αριστεράς. Ουσιαστικά αυτό που κάνει ο βουλευτής της μνημονιακής Αριστεράς με την εσφαλμένη ορολογία (εισαγωγή «θεσμών άμεσης δημοκρατίας» στο αντιπροσωπευτικό πολίτευμα), είναι αφ' ενός η δημιουργία συγχύσεων και αφ' ετέρου η απολογία και ο εξωραϊσμός του αντιπροσωπευτικού πολιτεύματος· είναι ιδεολογική κατασκευή στην υπηρεσία του συστήματος, κάτι σαν *Demokratia ancilla rei publicae*.

Η διαπίστωση αυτή δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να θεσπισθούν τέτοιες αλλαγές, που θα επιτρέπουν έναν άλλο τρόπο συμμετοχής, παρά απλώς ότι αυτές δεν είναι «θεσμοί άμεσης δημοκρατίας», αλλά θεσμοί αρωγής, ανανέωσης ή εμπλουτισμού του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, θεσμοί κάποιου είδους συμμετοχής των ατόμων, οι οποίοι θα απαλύνουν τη σημερινή αυχμηρή κατάσταση της παντελούς απουσίας της κοινωνίας από τον πολιτικό βίο. Στην πραγματικότητα όμως, αυτό που διαπιστώνουμε είναι η δυσκολία και η άρνηση να γίνουν αυτές οι αλλαγές στα

αντιπροσωπευτικά καθεστώτα. Η πραγματοποίησή τους στο μέλλον θα εξαρτηθεί από τη βούληση και τον αγώνα της κοινωνίας.

8. Συνεπώς, αυτό που λέει ο Κ.Δ., ότι «η άμεση δημοκρατία επιστρέφει και μπολιάζει με νέα δυναμική την απισχνασμένη δημοκρατία μας», δεν ισχύει. Από πού, άραγε, επιστρέφει η άμεση δημοκρατία; Μήπως από την αρχαία Αθήνα; Ακόμη και μεταφορικά είναι αδόκιμη η έκφραση. Το σωστό είναι ότι ξεκίνησε η συζήτηση για την άμεση δημοκρατία, ξεκίνησε όμως από τις κινητοποιήσεις του κοινωνικού πλήθους, από χώρους και πρόσωπα εκτός της κομματικής, συστημικής ή αντισυστημικής» Αριστεράς. Δεν ξεκίνησε ούτε από τους αριστερούς οργανικούς διανοούμενους. Επί πλέον, ξεκίνησε όχι για να εξωραΐσει το ολιγαρχικό αντιπροσωπευτικό σύστημα αλλά ως μία άλλη εναλλακτική συνολική πρόταση διακυβέρνησης και ριζικής αλλαγής των θεσμών. Όχι ως αλλαγή κυβέρνησης, ως εναλλαγή κομμάτων στην κυβέρνηση. Τη συζήτηση όμως αυτή ο διανοούμενος του ΣΥΡΙΖΑ δεν την βοηθά, αλλά αντιθέτως την εμποδίζει και την ξεστρατίζει με τις παραποιήσεις και συγχύσεις που διαδίδει. Η Αριστερά επίσης εμποδίζει τη συζήτηση αυτή, διότι η δημοκρατία της είναι «ξένη φορτική».[9]

Η δημοκρατία δεν είναι κάτι που εμφανίζεται από το πουθενά ή από θεωρίες κάποιων αριστερών διανοουμένων, αλλά είναι πολιτική και κοινωνική σημασία, οφείλεται στον αγώνα του κοινωνικού πλήθους και στρέφεται κατά της αντιπροσώπευσης, της γραφειοκρατίας και των κομμάτων, των αριστερών συμπεριλαμβανομένων. Άμεση δημοκρατία σημαίνει πρωτίστως δύο θεσμούς: πρώτον, συνελεύσεις πολιτών με τις οποίες ασκείται η νομοθετική και η κυβερνητική εξουσία και δεύτερον, κλήρωση με την οποία ασκείται η δικαστική και εκτελεστική εξουσία. Αυτά ανέδειξε η ιστορική πραγματικότητα, αυτά κατέγραψαν οι ιστορικοί και αυτά ανέλυσαν οι φιλόσοφοι, επικροτώντας τα ή επικρίνοντάς τα.

Στην αρχαία Αθήνα υπήρχαν και οι αιρετοί άρχοντες για τα ανώτατα και τα πιο σπουδαία αξιώματα (στρατηγοί, ταμίαι), οι οποίοι εκλέγονταν για συγκεκριμένα καθήκοντα του τομέα τους ως

εκτελεστικά όργανα· δεν κυβερνούσαν ούτε ελάμβαναν αποφάσεις ούτε νομοθετούσαν αντί των πολιτών ως αντιπρόσωποι ή εκπρόσωποι. Πάντως, όλοι οι άρχοντες, αιρετοί και κληρωτοί, υφίσταντο τον διαρκή και ουσιαστικό έλεγχο του δήμου, με αστικές και ποινικές κυρώσεις. Όλα αυτά πόρρω απέχουν από τα σημερινά πολιτεύματα, τα οποία ο Κ.Δ. θεωρεί ότι είναι δημοκρατίες – αντιπροσωπευτικές, έμμεσες, κοινοβουλευτικές, αστικές κ.λπ.

9. Έτσι λοιπόν, η αρχαία Αθήνα δεν είχε κόμματα με τη σημερινή αποφασιστική εξουσία, όπως στα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα, ούτε εκλογές με τη σημερινή έννοια, ούτε αντιπροσώπους. Συνεπώς, αυτό που λέει ο Κ.Δ. ότι η απλή αναλογική «επιστρέφει την πολιτική στον πολίτη και φέρνει τη δημοκρατία πιο κοντά στην αρχαία Αθήνα» είναι απολύτως ανακριβές και παραποιεί τις έννοιες ταυτοχρόνως του πολίτη, της πολιτικής και της δημοκρατίας. Ας δούμε με τη σειρά τις έννοιες αυτές.

Πρώτον, στα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα δεν υπάρχουν πολίτες, αλλά υπήκοοι – οι πολίτες στη δημοκρατία συμμετέχουν στην εξουσία άμεσα αυτοπροσώπως, δεν εκλέγουν αντιπροσώπους και δεν εκτελούν αποφάσεις και νόμους στους οποίους δεν έχουν οι ίδιοι συμμετάσχει. Δεύτερον, δεν υπάρχει επίσης στα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα πολιτική, διότι αυτή είναι αδιανόητη δίχως πολίτες – αυτή είναι η πρωταρχική και δημοκρατική έννοια της πολιτικής: παράγεται από πολίτες και όχι από επαγγελματίες του πολιτικού και αντιπροσώπους, ούτε από κόμματα και γραφειοκρατίες. Τρίτον, η δημοκρατία δεν στηρίζεται στις εκλογές, όπως αναφέρθηκε ήδη, οι οποίες είναι χαρακτηριστικό των ολιγαρχικών και αριστοκρατικών καθεστώτων. Αυτό το ήξεραν πολύ καλά οι αρχαίοι συγγραφείς, όπως λ.χ. οι φιλόσοφοι Πλάτων και Αριστοτέλης, αλλά και οι νεώτεροι στοχαστές, Σπινόζα, Χομπς, Μοντεσκιέ, Ρουσσώ.

Έτσι, η απλή αναλογική στα σημερινά πολιτεύματα δεν έχει καμία σχέση με την (άμεση) δημοκρατία, ούτε τα φέρνει «πιο κοντά στην αρχαία Αθήνα», όπως γράφει ο Κ.Δ. Σημαίνει απλώς πως

καθιστά αναλογικότερη την κατανομή εδρών και επιτρέπει στα μικρά κόμματα να έχουν έδρες αντίστοιχες του εκλογικού τους ποσοστού και όχι λεηλατημένες από τα μεγάλα κόμματα με το πλειοψηφικό σύστημα και με μπόνους 50 ή 20 εδρών στο πρώτο κόμμα.

Συμπερασματικά, οι διαστρεβλώσεις σε βασικές έννοιες της πολιτικής και της φιλοσοφίας που υπάρχουν στο άρθρο του Κ.Δ. δημιουργούν πολλές συγχύσεις.

10. Υπάρχουν όμως και άλλα κείμενα του Κ.Δ. που κινούνται στο ίδιο πλαίσιο. Επιχειρούν λ.χ. να αναστήσουν νεκρές έννοιες, όπως «δημοκρατικός σοσιαλισμός» ή «σοσιαλισμός του 21^{ου} αιώνα», που δεν εκφράζουν πια τίποτε ουσιαστικό. Παραμένουν όμως ως «στρατηγικός στόχος» του ΣΥΡΙΖΑ. Προσπαθούν, επίσης, τα κείμενα του Κ.Δ., να οικειοποιηθούν όρους που ήλθαν στο προσκήνιο με το κίνημα των πλατειών ή κατασκευάζουν άλλους, με σκοπό να θολώσουν τα νερά, όπως τα θόλωναν μέχρι το Ιούνιο του 2015. Μιλάνε για «ισοδημοκρατία», «ισοελευθερία», για «μορφές άμεσης δημοκρατίας», «αμεσοδημοκρατικές πρωτοβουλίες» ή «αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες». Οι όροι αυτοί, αποσπασμένοι από ένα γενικό δημοκρατικό πρόταγμα, παραμένουν μετέωροι και αποστεωμένοι, άρα προβληματικοί και προσθέτουν περισσότερη σύγχυση στην ήδη υπάρχουσα, όπως ήδη εξήγησα.

Σε ένα άρθρο του, ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ έγραφε για τις κινητοποιήσεις των πλατειών το 2011: «Στην Ελλάδα η μεταμόρφωση του πλήθους των πλατειών σε λαό που υποστηρίζει την Αριστερά έχει δημιουργήσει τις συνθήκες ριζικής αλλαγής».[10] **Φυσικά, οι Συνελεύσεις των πλατειών και ιδιαιτέρως της πλατείας Συντάγματος στην Αθήνα δεν ψήφισαν ποτέ υπέρ του ΣΥΡΙΖΑ ή της Αριστεράς γενικότερα.** Αντιθέτως, είχαν μεγάλη καχυποψία και άρνηση απέναντι σε όλα τα κόμματα, των αριστερών συμπεριλαμβανομένων, προτάσσοντας την αυτενέργεια του πλήθους, την κυριαρχία της Λαϊκής Συνέλευσης και την αμεσότητα της δράσης χωρίς ανάθεση και διαμεσολαβήσεις. Να σημειωθεί πως ο Κ.Δ. δεν είχε κανέναν

υπαινιγμό στο κείμενό του για το κύριο πρόταγμα της πλατείας, την άμεση δημοκρατία.

Κατά τον διανοούμενο λοιπόν της Αριστεράς, το κίνημα των πλατειών έγινε «λαός» (!) για να αντιπροσωπευθεί από την Αριστερά (!) Έγινε για να υποστηριχθεί η Αριστερά, η οποία θα φέρει τη «ριζική αλλαγή»(!) Ποια είναι αυτή η αλλαγή, δεν διευκρινίζεται. Μήπως η προβληματική «αντιμνημονιακή» αριστερή διακυβέρνηση, η οποία μετά τους ανεργάτιστους έξι πρώτους μήνες του 2015 έκανε στροφή 180 μοιρών και υπέγραψε το τρίτο μνημόνιο; Μήπως το αιφνιδιαστικό δημοψήφισμα και ο ευτελισμός του τον Ιούλιο του 2015; Ή το ακυρωθέν σκίσιμο των μνημονίων και ο ματαιωθείς χορός των αγορών υπό τους ρυθμούς νταουλιών; Ή το μετριοπαθές πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης του 2014 που ο ΣΥΡΙΖΑ το έκανε ουτοπικό; Μήπως η αναβληθείσα κάθαρση και καταδίκη των υπευθύνων της χρεοκοπίας; Μήπως το ανέφικτο νεφελώδες όραμα της Αριστεράς για τον «σοσιαλισμό»; Φυσικά, όπως φάνηκε εκ των υστέρων, δεν υπήρξε καμία «ριζική αλλαγή», αλλά η ίδια πεπατημένη όπως και με τις προηγούμενες κυβερνήσεις. [11]

Ταυτοχρόνως όμως, δεν υπήρξε καμία αυτοκριτική εκ μέρους του Κ.Δ. για τις εσφαλμένες θέσεις του περί «ριζικής αλλαγής» και άλλων τινών. Εδώ εκδηλώνονται τα μόνιμα χαρακτηριστικά των αριστερών διανοουμένων, η γενικολογία, η διαστρέβλωση των γεγονότων και η εκμετάλλευσή τους για κομματικές και ιδεολογικές σκοπιμότητες, συνοδευόμενα από ανευθυνότητα, από έλλειψη αυτοκριτικής και ηθικής ευαισθησίας.

Ο Κ. Δουζίνας μιλάει την αριστερή γλώσσα της ιδεολογίας ή μάλλον η αριστερή γλώσσα της ιδεολογίας μιλάει μέσω αυτού (για να σεβασθούμε τις γλωσσικές αναφορές του στον Βιτγκενστάιν και στον Χάιντεγκερ). Η κριτική σκέψη έχει μετατραπεί σε ιδεολογικό εργαλείο. Η ιδεολογία εννοείται εδώ ως ψευδής συνείδηση. Αυτά που γράφει ο διανοούμενος της Αριστεράς, εξυπηρετούν έναν και μόνον σκοπό, την κυβερνησιμότητα του

ΣΥΡΙΖΑ και όχι την αυτονομία. Αυτός ο ιδεολογικός τρόπος γραφής ανήκει σε μία αποτυχημένη και παρωχημένη Αριστερά, σε μία Αριστερά που έχει χάσει τον δρόμο της και την ταυτότητά της και ψάχνει εναγωνίως ένα άλλο πρόσωπο. Στην προσπάθειά της αυτή, αναμειγνύει διάφορες ιδέες και προτάσεις που αναδεικνύουν τα κοινωνικά κινήματα και αποπειράται να σφετερισθεί πρακτικές που της είναι ξένες. Έτσι, προκύπτει ένας ιδεολογικός αχταρμάς, που περιέχει κάτι από Μαρξ και Αλτουσέρ, ολίγον Μπαντιού ή Ζίζεκ, με επιλεκτικές ανώδυνες αναφορές στην Άρεντ και στον Καστοριάδη. Ο σκοπός του ιδεολογικού χυλού είναι να εξωραΐσει τόσο τους αριστερούς διανοούμενους και την ίδια την Αριστερά όσο και το αντιπροσωπευτικό σύστημα το οποίο αυτή υπηρετεί.

Από ό,τι φαίνεται μέχρι τώρα, ο ρόλος του Κ.Δ. ήταν να προετοιμάσει τον δρόμο για την άνοδο της Αριστεράς στην κυβέρνηση και μετά την επίτευξη αυτού του στόχου να καταστήσει τον κόσμο υποστηρικτή της, παρόλες τις ανακολουθίες, διαψεύσεις, ανευθυνότητες, τυχοδιωκτισμούς. Είναι ο ρόλος του οργανικού διανοούμενου, και φυσικά ανταμείφθηκε γι' αυτόν. Ρόλος πολύ παλιός από τότε που οι διανοούμενοι ανακάλυψαν τον δρόμο των Συρακουσών και έθεσαν τον εαυτό τους στην υπηρεσία της εκάστοτε εξουσίας: *Philosophia ancilla imperii*. Όμως ο ρόλος της σκέψης και της φιλοσοφίας δεν είναι να διαδίδει συγχύσεις και ιδεολογία, υπηρετώντας ακρίτως και δουλικώς την εξουσία· είναι να διαυγάσει τις έννοιες ή να δημιουργήσει άλλες καινούργιες, να ασκήσει κριτική στην εξουσία, να αμφισβητήσει τα καθιερωμένα, να βοηθήσει στην κατανόηση των πραγμάτων, για ουσιαστική ελευθερία, ισότητα και αυτονομία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1] Βλ. αναλυτικά Γ. Ν. Οικονόμου, *Η άμεση δημοκρατία και η κριτική του Αριστοτέλη*, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.

[2] Rousseau, *Κοινωνικό Συμβόλαιο* II 6.

[3] Τα χωρία αυτά είναι από Rousseau, *Κοινωνικό Συμβόλαιο* III 15.

[4] Να σημειωθεί πως ο Rousseau αναφέρεται στον αγγλικό λαό, διότι μόνο στην Αγγλία υπήρχε κοινοβουλευτικό καθεστώς και εκλογές τότε που έγραφε ο Rousseau, δηλαδή τον 18^ο αιώνα. Στο ίδιο πνεύμα, ο Κορνήλιος Καστοριάδης γράφει: «Από τη στιγμή κατά την οποία αμετάκλητα και για ορισμένο χρονικό διάστημα (π.χ. πέντε χρόνια), αναθέτει κανείς την εξουσία σε ορισμένους ανθρώπους, έχει μόνος του αλλοτριωθεί πολιτικά».

[5] Βλ. Γ. Ν. Οικονόμου, «Η αποτυχία του ΣΥΡΙΖΑ και οι συγχύσεις περί δημοψηφίσματος», *Η Εφημερίδα των Συντακτών*, 4 Ιουλίου 2015 (σάιτ). Γ. Ν. Οικονόμου, «Το χρονικό μίας προαναγγεληθείσης αποτυχίας», *Η Εφημερίδα των Συντακτών*, 28 Ιουλίου 2015. Τα δύο κείμενα υπάρχουν και στο oikonomouyorgos.blogspot.com.

[6] Δεν είναι καν ικανοί να επιχειρήσουν τον χωρισμό κράτους και εκκλησίας, που είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για τη συγκρότηση πολιτικής κοινωνίας. Άλλωστε, τα άρθρα 1 και 110 του ισχύοντος Συντάγματος καθορίζουν τη μορφή και την ουσία του υπάρχοντος πολιτεύματος, και χωρίς την κατάργησή τους δεν δύναται να προέλθει ουσιαστική πολιτειακή αλλαγή. Όμως, τα άρθρα αυτά δεν τα θέτει σε αναθεώρηση ο ΣΥΡΙΖΑ και οι διανοούμενοί του, επειδή έχουν ίσως το επιχείρημα ότι αυτά τα άρθρα αυτοπροστατεύονται από κάθε αναθεώρηση. Τότε όμως θα πρέπει να σταματήσει η κατά κόρον εσφαλμένη χρήση του όρου «άμεση δημοκρατία» από τους διανοουμένους του κυβερνητικού ΣΥΡΙΖΑ, διότι δύο τινά συμβαίνουν: είτε αυτοί απατούν είτε απατώνται.

[7] Βλ. Γ. Ν. Οικονόμου, *Άμεση δημοκρατία, . Αρχές, επιχειρήματα, δυνατότητες*, Παπαζήσης, Αθήνα 2014, σ. 223 κ.ε..

[8] Βλ. Γ. Ν. Οικονόμου, *Η αριστοτελική πολιτεία*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2008, σ. 113 κ.ε.

[9] Βλ. Γ.Ν. Οικονόμου, «Τα αδιέξοδα του ΣΥΡΙΖΑ», *The Books' Journal*, Νοέμβριος 2012. Και Γ.Ν. Οικονόμου, «Το τέλος της Αριστεράς και η αρχή του δημοκρατικού κινήματος», *Άμεση δημοκρατία. Αρχές, επιχειρήματα, δυνατότητες*, Παπαζήσης, Αθήνα 2014,

[10] *Η Αυγή*, 9. 2. 2014, σ. 30.

[11] Για να μη νομισθεί πως κρίνουμε εκ των υστέρων και εκ του ασφαλούς παραπέμπουμε στο κείμενο Γ. Ν. Οικονόμου, «Τα αδιέξοδα του ΣΥΡΙΖΑ», *The Books' Journal*, τχ. 25, Νοέμβριος 2012. Διαθέσιμο στο oikonomouorgos.blogspot.com.

*Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, συγγραφέας
oikonomouorgos.blogspot.com

Καθεστωτικές Εϊτίλες

Μπάμπης Βλάχος

Λένε ότι την Ιστορία τη γράφουν οι... νικητές. Εν προκειμένω οι αριστερούληδες που διορίστηκαν απ' ό,τι φαίνεται επιστήμονες επί και μέσω Πασόκ. Ή, η αποφασιστική επικράτηση, καθοριστική για τα Έιτυς παγκοσμίως (και στη χώρα μας) των μήντια – πράγμα που καταντάει περίπου το ίδιο. Μια και την έκθεση που είδαμε στο Γκάζι θα τη ζήλευε οπωσδήποτε από εκπαιδευτική άποψη, όπως παλαιότερα τα ιστορικά ντοκουμέντα του Σκάι, ακόμη και το ίδρυμα Σόρος.

Η «Ελλάδα του '80» μπορεί να πουλάει «αισθητικά» και «νοσταλγικά», απέχει όμως παρασάγγας από τις όποιες αλήθειες και την πραγματικότητα της εποχής, ακόμη κι όταν παριστάνει ότι «κοροϊδεύει». Ανθολογώντας και τσιμπολογώντας, από τα πρωτοσέλιδα του Λαμπράκη κατά προτεραιότητα, τα κατατοπιστικά και αμερόληπτα, όντας παντελώς εκτός της (ταπεινής) πραγματικότητας των αιώνιων θυμάτων της Ιστορίας - των σύγχρονων ψηφοφόρων/δημοκρατών, της πελατείας του «σοσιαλισμού», της χρόνιας ρωμαίικης κακομοιριάς αλλά και της επερχόμενης «λαμογιάς»-, που όμως έχαναν ήδη τότε τουλάχιστον τις ιδεολογικές τους αυταπάτες, μια και η Πρόοδος (εκτός από οικονομική) είναι πρωτίστως αναγκαιότητα και ιδεολογία της εξουσίας και ποτέ δεν υπήρξε «για όλους»- δεν κάνει καν ως

Έκθεση την προσπάθεια ενός καλού μουσείου, ενός μαυσωλείου βρ' αδερφέ... Παραχαράσσοντας εν πολλοίς, για λόγους αμεροληψίας υποθέτουμε, ακόμη και την είδηση. Αρκεί, να πιστέψει κανείς την πασοκική προμετωπίδα περί «ευημερίας, δημοκρατίας» και... «Μέλλοντος». Που σήμερα πλέον, είτε με το στανιό, είτε από μεθαύριο-με-το-καλό χωρίς μνημόνια -όπως ισχυρίζεται ο εκάστοτε μεταΠασόκ Τσίπρας-, όλοι το έχουμε δει πού έβγαλε, πού μας πηγαίνει. Και ευτυχώς που η σύγχρονη Φυσική απορρίπτει ως λάθος κι αναξιόπιστη την εκπαιδευτική γραμμή παρελθόν-παρόν-και μέλλον. Ευτυχώς. Γιατί αυτή η γραμμικότητα είναι που μας κακόμαθε.

*

Για παράδειγμα: Οποσδήποτε το να μην εννοείς αυτά που λες ή και, άλλα να εννοείς κι άλλα να κάνεις, είναι μια κατάκτηση και συνήθεια που ο νεοΈλληνας άργησε να τη σπουδάσει και να τη μοιράζεται, να την εκδημοκρατίσει. Αλλά αφότου πήρε το πτυχίο της ποιος τον πιάνει.

Η μεγάλη αλλαγή λοιπόν που οριστικοποίησε, καθιέρωσε και διέδωσε τέτοιες και άλλες πολλές, τις νέες συνήθειες της δεκαετίας του '80, επιπλέον και γιατί έβαλε επιτέλους την τηλεόραση στο κάθε σπίτι -και προς το τέλος της δεκαετίας σε παγκόσμια κλίμακα εκκίνησε το Ίντερνετ και την κινητή τηλεφωνία-, στη χώρα μας λειτούργησε και πραγματώθηκε όχι μόνο με τον πολιτισμική **μικροαστίλα** που επιδεικνύει η Τεχνόπολη και -μη χάσει- η Στέγη mall, αλλά βέβαια κυρίως με την ξέκωλα μεταδοτική, την αχαλίνωτη τότε **Πασοκίλα**. Πράγματι. Το Πασόκ στην εξουσία, καταρχάς πέτυχε πάραυτα να καθηλώσει κι... αποδομήσει το επικίνδυνα κοχλάζον κατά την πρώιμη μεταπολίτευση -σε εποχές, ακόμη, ιδεών- Κοινωνικό Ζήτημα.

Μετατρέποντας κάθε τι Κοινωνικό σε εξαγοράσιμο, σε κρατικό (στο αντίθετό του δηλαδή) – σε Κρατισμό. (Και δεν εννοούμε βέβαια τις κρατικοποιήσεις που ήδη, τις μεγαλειωδέστερες, είχε ήδη κάνει ο Καραμανλής, και που ακόμη κι ο Μητσοτάκης αργότερα συνέχισε ως ενδεικνυόμενες για τον εγχώριο καπιταλισμό...) Πολλά

χρόνια αργότερα το ίδιο θα επιτύχει και το μετα-πασόκ Σύριζα. Με την αρκούντως σημαντική διαφορά βέβαια, ότι το Πασόκ το πέτυχε μοιράζοντας (ξένο) χρήμα. Έως ότου εξαγοραστεί και διαφθαρεί -τον καιρό του Σημίτη, και επί Χρηματιστηρίου- και η τελευταία γιαγιά στο τελευταίο ακριτικό χωριό. Ενώ ο μεταμοντέρνος Σύριζα το πετυχαίνει ακολουθώντας πιστά την πρόσφατη, παγκόσμια χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση, του Ελέγχου δια της κάρτας (σίγουρα και σε χώρες χωρίς κάπιταλ κοντρόλς, όπως η Σιγκαπούρη για παράδειγμα), της δραστικά περιορισμένης ρευστότητας. Και προπαντός, με τη συνολική Ιδρυματοποίηση του πληθυσμού – αρκεί το χρεωκοπημένο κράτος (και οι ίδιοι) ναν' καλά.

Στα Έιτυς λοιπόν, επιτεύχθηκε στη χώρα -μέσω εξαγοράς και εργαλειοποίησης- ο οριστικός κατακερματισμός της Κοινότητας για λογαριασμό του Ατόμου. Ο εξαγριωμένος, ο ριζικός εκδυτικισμός (στο όνομα του «σοσιαλισμού» μάλιστα), που καμία Δεξιά δεν μπορούσε μέχρι τότε να πετύχει... Αυτή η μοντέρνα διάλυση, ενός αποπλανημένου -στα πεδία των μαχών του χρήματος- Εαυτού, το πολλά υποσχόμενο όργιο του ατομικισμού. Η αχαλίνωτη μίμηση του homo communicans, η αφασία του teleopticus – ζώου κι επενδυτή ταυτόχρονα. Κι η αρρωστιάρική απληστία του νεόπλουτου με τα νέα ήθη, που από αυτήν εδώ τη δεκαετία -βάλε και τη σχεδιασμένη ατιμωρησία- αρχίζει ήδη και κτυπάει κόκκινο.

Γιατί το Πασόκ, με ξένα κόλλυβα, πέτυχε κι εκλαϊκευσε τον φαουστικό άνθρωπο. Η γενικευμένη εξαγορά, η Αλλαγή του, ως πλάνο... δημοκρατικής/ μικροκυτταρικής διείσδυσης της εξουσίας, υπήρξε εν τέλει ο απενοχοποιημένος Διάολος για τον νεοΈλληνα. Που πήρε φόρα. Μέχρι ο Σόιμπλε κι οι προτεστάντες του λίγα χρόνια αργότερα, να τον ξαναγεμίσουν δανεικά και ενοχές.

Και όλα αυτά κάτω απ' τον πέπλο του «εκσυγχρονισμού» και της Προόδου. Άλλωστε, πάντα η σύγχρονη εξουσία βάφτιζε «ανάπτυξη» τη μηχανή της.

Έτσι λοιπόν, όποιος δεν καταδείχνει/ καταγγέλλει αυτό που άλωσε τον νεοΈλληνα της μεταπολίτευσης, κάνοντας δήθεν επιστήμη τη σήμερα ημέρα και κοινωνιολογία... των μήντια (είτε ως αριστερός είτε ως δεξιός, είτε -προπάντων- ως νεοφασίζων/(νεο)φιλελές, κεντρώος δηλαδή), στην καλύτερη περίπτωση παίζει απλώς το παιχνίδι, την «αρπαχτή», της λεγόμενης μεταμοντέρνας Αγοράς – τίποτε άλλο. Της ανάπηρης κι αυτής, λόγω «κρίσεως».

Στην Ελλάδα φαίνεται, το καθυστερημένα μεταμοντέρνο, όχι ο μηδενισμός ή η απάτη του αλλά η συνακόλουθη μπούρδα είναι αυτό που σήμερα επιπλέει. Από την πολιτική και τον Σύριζα, από τον Μητσοτάκη και τους... δημοκράτες ψηφοφόρους, έως τις δήθεν «πειραγμένες» θεατρικές παραστάσεις που πλειοδοτούν. Μόδα που διαπερνάει βέβαια κουτσά στραβά και τις εκπαιδευτικές μπούρδες τύπου Τεχνόπολης και Στέγης για τα Έϊτυς... Ευτυχώς που υπήρχε και κάνα πάρτυ.

*

Γιατί εκείνο που χάθηκε αλλά δεν λέγεται, για πολλοστή -ας πούμε- φορά στην Ιστορία, απ' τη δεκαετία του '80 σίγουρα, μαζί με την «αθωότητα» της Κοινότητας και ίσως οριστικά τον κόσμο των Ιδεών, είναι η... ιδέα της Ελευθερίας. Όχι η ίδια που, τότε υπήρξε; Όχι αυτήν που σου προσφέρει το χρήμα. Αλλά, η έ λ λ ε ι ψ ή τ η ς . Από τα μάτια των τωρινών σκλάβων. Εύκολα τη διακρίνει κανείς.

Και γιατί όπως έγραφε κάποιος φίλος τότε, στο μόνο πραγματικά σημαντικό περιοδικό στα Έϊτυς (και που βέβαια δεν υπάρχει στην Έκθεση) «...Μάς ξημερώνει η ευτυχία του ζώου. Θα περισσεύσει ίσως ο άρτος ο επιούσιος. (Κι η ατιμωρησία, λέω εγώ.) Αλλά θα λείψουν αυτά που έθρεψαν την Κοινότητα... (Ο πάλαι ποτέ, ο απαγορευμένος -ιδίως στις προηγμένες δυτικές κοινωνίες!- Δημόσιος Χώρος.)». Υπερβολές.

Εκτός κι αν είχε προβλέψει ως ανθρωπότυπο τον δήμαρχο των «επιτυχημένων» CEO, τον... απλό υπηρέτη του νόμου και της τάξης,

0 Αυτόματος Κόφτης

Νώντας Σκυφτούλης

Δεν είναι μόνο μια θεσμική (εξωκοινοβουλευτική) επιβαλλόμενη τεχνική διαδικασία δημοσιονομικής προσαρμογής αλλά και ένα φαντασιακό που επιβάλλεται από το καθεστώς σαν κοινωνική σχέση, σαν καθολική τροπικότητα και σαν εξήγηση όλων των πολιτικών και κοινωνικών επιλογών. Μπορεί να ξεκίνησε για να περιορίζει την «μπουκιά στο στόμα» αλλά προϋπήρχε και θα υπάρχει θεσπισμένος πλέον διευρυνόμενος και επεκτεινόμενος σε όλα τα πεδία κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων και θα είναι η ευθύνη, η εξήγηση, η απάντηση για όλα. Τι εννοούμε;

Η κυβερνησιμότητα και η διαχειρισιμότητα ήδη χρόνια τώρα έχουν πάρει τη θέση της πολιτικής εξοστρακίζοντάς την, με αποτέλεσμα να ατονήσει η πολιτική διαφοροποίηση αλλά και η κοινωνική. Αυτός ο σύγχρονος και ιδιότυπος ολοκληρωτισμός δεν σταματά ούτε θα σταματήσει σε έναν γενικό ορισμό της διαχειρισιμότητας ή κυβερνησιμότητας αλλά θα την ενισχύει και θα την οριοθετεί συνεχώς μέχρι εκεί που του επιτρέπει η διάλυση του κοινωνικού ιστού, του συλλογικού αλλά και του ατομικού «είναι» των ανθρώπων. Προς αυτήν την κατεύθυνση ο αυτόματος κόφτης θα κόβει ό,τι βρίσκεται έξω από τον ρυθμό της κυβερνησιμότητας. Το πώς θα γίνεται αυτό, το ποιος θα πατάει το κουμπί για να λειτουργεί ο κόφτης είναι απλό: η κυβέρνηση, δηλαδή η διαχείριση.

Η κυβέρνηση της Αριστεράς σε τόσο λίγο μικρό διάστημα και με την κοινοτοπία «*τώρα είμαστε κυβέρνηση, δεν είμαστε το 4,6%*» - αντί να σημαίνει το αντίθετο- πάτησε το κουμπί του αυτόματου κόφτη στα κάτωθι:

Πρώτον. Διέλυσε τον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. μετατρέποντας τον σε όχημα πρωθυπουργοποίησης του Τσίπρα και εγκαθίδρυσης του προνομιακού κύκλου του. Γι' αυτό πρώτα συνέτριψε όλα τα νοήματα τα οποία έστω και σε επίπεδο παριστάνειν κινητοποιούσαν και έδιναν περιεχόμενο πολιτικό και προοπτική κινηματική στα μέλη και στα στελέχη του. Είναι γνωστό τοις πάσι ότι κανένας βουλευτής, στέλεχος ή επίσημος φορέας δεν καταδίκασε τη βία του δρόμου και μάλιστα με ντιρεκτίβα από πάνω (είχαν φτάσει τόσο ψηλά!). Αυτό εξηγείται λόγω συμμετοχής έστω τυπικής και συναισθηματικής και στον Δεκέμβρη του 2008 αλλά και στις Σκουριές και σε άλλες κινηματικές διαδικασίες που πολλοί νέοι του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. πίστευαν πραγματικά. Εδώ οι διαψεύσεις είναι αλλεπάλληλες. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες οργανωτικά στον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. είναι αλήθεια ότι είχαν επωμιστεί περισσότερες προσδοκίες και από τον «κοινωνικό» ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αλλά και από τους συμπαθούντες αφού και ενάντια στο μνημόνιο ήταν αλλά και φορτώθηκαν με επιπλέον νοήματα ρήξης στη διαδικασία του δημοψηφίσματος.

Συνέπεια η οργανωτική διάλυση η οποία είναι οριστική. Δεν υπάρχει η παρελθούσα πολυτέλεια του Ανδρέα να διαγράφει τα 2/3 των μελών και την επόμενη να συμπληρώνονται. Και τούτο διότι η εξατομίκευση και η διάλυση του κοινωνικού δεσμού δεν επιτρέπει την οργανωτική αναπαραγωγή του συλλογικού με τους ρυθμούς που απαιτούνται. Ναι μεν ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. δεν διακρινόταν για τις οργανωτικές του δυνατότητες αλλά από το 2012 και μετά υπήρξε μια αθρόα εγγραφή μελών τα οποία νέα μέλη δεν έρχονταν να εμπλουτίσουν, να συμμετάσχουν ή να συνδιαμορφώσουν, αλλά πήγαιναν για να είναι μέσα σε αυτό το ελπιδοφόρο που έρχεται στην καλύτερη περίπτωση ή για ωμή ιδιοτέλεια στη χειρότερη. Και στις δύο περιπτώσεις για να επωφεληθούν και όχι για να σηκώσουν βάρος. Αυτός είναι ο λόγος που δεν υπάρχουν ούτε θα υπάρξουν νέα στελέχη. Με τον Βούτση και τον Παπαδημούλη θα τη βγάλουν. Άντε και με τον Φίλη. Αυτός ο όγκος των νέων μελών είναι ένας άδειος τενεκές όπως αυτός ο καημένος διορισμένος πρόεδρος της νεολαίας ΣΥ.ΡΙΖ.Α. Εδώ ο αυτόματος κόφτης της αριστερής κυβέρνησης έκοψε και τον βήχα των εναπομεινάντων

συριζαίων οι οποίοι είναι και αυτοί σε κατάσταση αναμονής στην έξοδο.

Δεύτερον. Εξαιρεί την «κοινωνία των πολιτών». Όσο διευρύνεται η ελευθερία της Κοινωνίας τόσο περιορίζεται η ελευθερία του Κράτους. Αυτός είναι ένας κοινωνικός νόμος ο οποίος είναι γνωστός εκατέρωθεν. Καμιά κοινωνία ποτέ και πουθενά δεν υπάρχει σε κατάσταση σιγής νεκροταφείου επειδή συμφώνησε σε ένα γενικό Σύνταγμα. Μα μπορεί να ισχυριστεί κάποιος διερωτώμενος: δεν μπορεί η ίδια η κοινωνία να αυτοπεριοριστεί, να αυτοελεγχθεί, να εναρμονιστεί πλήρως με αυτή την ολοκληρωτική συνθήκη της κυβερνησιμότητας και διαχειρισιμότητας; Όχι, απόλυτη αλλοτρίωση δεν μπορεί να υπάρξει και κοινωνία χωρίς «κοινωνία των πολιτών» δεν μπορεί να υπάρξει και αυτός ταυτόχρονα είναι ο λόγος ύπαρξης της βίας του κράτους. Και να διευκρινίσουμε ότι δεν μιλάμε για ιδεολογικό ολοκληρωτισμό της δεκαετίας του '30.

Ως «κοινωνία των πολιτών» εννοούμε την ενεργούσα κοινωνία η οποία λειτουργεί στα όρια του νόμου διευρύνοντας τον χώρο αναπνοής της και όσο η συμμετοχική διαδικασία διευρύνεται τόσο διευρύνεται και η παραβατικότητα. Χωρίς μεσάζοντες, κοινωνικά ιατρεία, καταλήψεις αστικών αγρών (Ελληνικό, πάρκο Τρίτση), αυτοδιαχειριζόμενα εγχειρήματα εργαζομένων (ΒΙΟ.ΜΕ.), καταλήψεις αντιεξουσιαστικές-αμεσοδημοκρατικές στέγης προσφύγων, αριστερές παραταξιακές (Δημοτική Αγορά Κυψέλης), κοκ. είναι παραδείγματα παραβατικότητας της «κοινωνίας των πολιτών». Ανάλογα με τους συσχετισμούς το κράτος παρεμβαίνει ή όχι προκειμένου να τα καταστείλει ή να τα ενσωματώσει. Η κυβέρνηση ΣΥ.ΡΙΖ.Α. επέλεξε το δεύτερο. Είναι μια οποιαδήποτε κυβέρνηση; Όχι, γιατί στον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. μέχρι και πριν ένα χρόνο και ο ίδιος ο πρωθυπουργός ήθελε να φαίνεται ότι πρωτοστατούσε για τους ελεύθερους χώρους και ιδιαίτερα για το Ελληνικό. Όμως εις μάτην. Η κατάληψη της Νίκης στη Θεσσαλονίκη πέρασε από όλες τις κυβερνήσεις και αμιγούς δεξιάς και συγκυβερνήσεις διάφορες με τις ίδιες πιέσεις. Όμως ήταν ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. που πάτησε και εδώ το κουμπί του αυτόματου κόφτη.

Τρίτον. Φρενάρει την ριζοσπαστικοποίηση. Συντηρητικοποίηση είναι για τη διαχείριση του υπάρχοντος, ριζοσπαστικοποίηση είναι για την αλλαγή του υπάρχοντος (ας βουλευτούμε με αυτούς τους απλούς ορισμούς). “Σε συνθήκες δημοκρατίας, ο σεβασμός στους νόμους και στο Σύνταγμα δεν μπορεί να αντιβαίνει στις αξίες της Αριστεράς”. Αυτό το αφιερώνει ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. στους παλιούς που είχαν υποστεί τον 509 και επέμεναν να φτιάχνουν παράνομες οργανώσεις, τον 330 και επέμεναν να φτιάχνουν συνδικάτα, και σε τόσους ανθρώπους που αγωνίζονταν ενάντια στους κρατικούς νόμους της ριζοσπαστικής Δεξιάς (ΕΡΕ) τότε. Τώρα η ριζοσπαστική Αριστερά μας εγκαλεί. Η επίκληση είναι ίδια. Νόμος και τάξη. Όταν λέμε ίδια εννοούμε πολύ ίδια. Εδώ δεν αναφερόμαστε στην κοινοτοπία της νομιμότητας που έχει ή προσδίδει η εξουσία αλλά στη διάλυση του πνεύματος της ριζοσπαστικοποίησης και στην επαναφορά της τάξης. Ο λόγος που γράφτηκε στην Αυγή η παραπάνω ατάκα των εισαγωγικών ήταν για να απαντήσει στις εκκενώσεις των καταλήψεων της Θεσσαλονίκης. Αλλά είναι μόνο γι’ αυτό ή μήπως πρόκειται για τη δικαιολόγηση ενός νέου ανθρωπολογικού αριστερού, τύπου Δρίτσα ο οποίος πρωτοστατούσε στο λιμάνι της αγωνίας και τα’χει πρήξει σε όλους τους Πειραιώτες (ακόμα και στη Γένοβα ήρθε για να γίνει υπουργός) και είναι ο ίδιος που πουλάει το λιμάνι λόγω κόφτη.

Η ριζοσπαστικοποίηση βέβαια είναι κοινωνικό ζήτημα δεν είναι κυβερνητικό. Μπορεί όμως μια κυβέρνηση να αποθαρρύνει την ριζοσπαστικοποίηση. Ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. παρόλες τις προσπάθειες θα μπορέσει τελικά να αποθαρρύνει την κοινωνική ριζοσπαστικοποίηση;

Αυτή τη στιγμή σε πολύ μικρό διάστημα ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. έχει επιβάλλει το αριστερό δόγμα του σοκ για την επαναθεμελίωση του καπιταλισμού. Οι αριστεροί όλων των αποχρώσεων βρίσκονται σε κατάσταση σοκ και οι εξηγήσεις που δίνουν περιορίζονται από τα φαντασιακά που γνώριζαν και δεν βρίσκουν πολιτικές λύσεις του γόρδιου δεσμού τους. Φυσικά, η προοπτική δεν έχει κλείσει στην Ελλάδα όσες προσπάθειες κι αν κάνει ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. ο οποίος δεν θα μακροημερεύσει και ούτε δυνατότητες έχει. Ο φόβος που έχει

κυκλώσει την κυβέρνηση δεν παράγει δυνατότητα αλλά υποταγή. Υποκείμενα ανεξέλεγκτα περιμένουν στη γωνία τροφοδοτούμενα από τη διάλυση των πολιτικών και κοινωνικών αξιών. Το πολιτικό σχέδιο των νέων επαναστάσεων από τον στοχασμό πρέπει να έρθει στο προσκήνιο. Ούτε η Αριστερά ούτε η Δεξιά μπορούν να αντιστρέψουν αυτή την απροβλεψιμότητα της νέας ριζοσπαστικής υποκειμενικότητας.

Οι αποκλεισμένοι στο Μαξίμου ας πατούν κάθε τόσο το κουμπί του αυτόματου κόφτη. Αυτό τελικά είναι το κουμπί τους.

Υ.Γ. Η «κοινωνία των πολιτών» είτε από τον Γκράμσι είτε από την καθεστωτική φιλολογία προϋποθέτει εξουσία η οποία κατοχυρώνει τον «πολίτη» και γι'αυτό δεν μας είναι οικεία γλώσσα. Εδώ στο κείμενο χρησιμοποιείται και για αυτούς που αισθάνονται ότι η εξουσία είναι υποχρεωμένη να τους σέβεται ως πολίτες.

Η Απογύμνωση του (Νέο) Αριστερού Λόγου – Το κοινωνικο-ιστορικό δείγμα

Αποστολής Στασινόπουλος

«Είμαστε κάθε λέξη απ' το σύνταγμα αυτής της χώρας»

Με αυτή την εμβληματική φράση για τη σύγχρονη αριστερά θέλησε ο Α. Τσίπρας να σφραγίσει μετά την πρώτη εκλογική νίκη του Σύριζα τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης, εγκαινιάζοντας τον νέο κυβερνητικό σχηματισμό ως τον μοναδικό φορέα επαναλειτουργίας του κράτους και διαφύλαξης της συνταγματικής νομιμότητας. Ήδη από την πτώση της εγχώριας

σοσιαλδημοκρατικής πλάνης και την κατάρρευση του Πασόκ, είχε αποδυθεί σε μια επιχείρηση προσεταιρισμού των πολιτικών αιτημάτων του εν λόγω χώρου μέσα από τη διαρκή επίκληση της «δημοκρατικής παράταξης» του τόπου, απευθυνόμενος σε ένα από χρόνια κατασκευασμένο ακροατήριο που από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα και με πολλαπλές μεταμφιέσεις αποτελεί τη βάση της κεντρικής πολιτικής εξουσίας.

Τα θεμέλια της «δημοκρατικής παράταξης» που δεν κατάφερε να διατηρήσει στο πελατολόγιό του ο Ευ.Βενιζέλος και κατέγραψε στην εκλογική του ατζέντα ο Σύριζα, σηματοδότησαν την κορύφωση του αριστερού εγχειρήματος κατάληψης της εξουσίας και παραγωγής ενός ηγεμονικού λόγου διαχωρισμένου από τις δημοκρατικές αιχμές που είχαν αναδείξει τα κοινωνικά κινήματα των τελευταίων ετών. Βέβαια, μόνο ένας τραγωδός του 21^{ου} αιώνα θα μπορούσε να διαλευκάνει πού οδηγεί η σύγχυση μεταξύ της προσκόλλησης στο ενωσιακό μοντέλο, της λατρείας των κινημάτων και της λενινιστικής φαντασίωσης του αυτοσκοπού της εξουσίας. Ο Λένιν το 1917 ήξερε πολύ καλά ένα πράγμα, πως έφτασε η στιγμή για να πάρει την εξουσία και πως αύριο θα είναι αργά. Έχουν περάσει σχεδόν εκατό χρόνια από τότε και ενώ το παρόν των κοινωνιών επιταχύνεται και μεταβάλλεται ραγδαία, ο πόθος της εξουσίας για την εξουσία παραμένει ακατάβλητος στον αριστερό λόγο.

Η ρητορική της πόλωσης που συνόδευσε την πολιτική της ενσωμάτωσης ακολούθησε πιστά τα νεοελληνικά διλήμματα του «Καραμανλής ή τανκς» και του μεταμφιεσμένου «σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα», προσθέτοντας με μπόλικη δόση αριστερού λαϊκισμού το νεόκοπο μνημόνιο-αντιμνημόνιο. Συγκαλύπτοντας το πορώδες έδαφος της ριζοσπαστικοποίησης της δημοκρατίας και επαναπροσδιορισμού των μεταπολεμικών και μεταπολιτευτικών θεσμών της ελληνικής κοινωνίας που απασφαλίστηκε τα τελευταία χρόνια, προσέφυγε σε μια καταγγελία της λιτότητας και διεκδίκηση της καταστρατηγημένης δημοκρατίας αγνοώντας το κολλώδες τέλμα της σοσιαλδημοκρατίας και τα οριακά σημεία απόδοσης της αντιπροσώπευσης. Ακόμα, η διακαής επιθυμία

παρείσφρησης στην κρατική εξουσία και η επιδίωξη ισχυροποίησης της ευρωπαϊκής νομικο-πολιτικής τάξης δίχως καμία διερώτηση γύρω από τις δομές και τους μηχανισμούς που τις συστήνουν κατέδειξε και κατά δήλωση της ευρωπαϊκής ελίτ πως η “αριστερή” διακυβέρνηση απεδείχθη η ικανότερη ώστε να ολοκληρώσει χωρίς ιδιαίτερους κλυδωνισμούς τη συντριβή των κοινών και τη διάλυση του κοινωνικού συμβολαίου.

Τι μπορεί να σηματοδοτούν όμως για τη σύγχρονη Ευρώπη λέξεις όπως έθνος-κράτος, κοινωνικό συμβόλαιο, αντιπροσώπευση, πρόοδος, ανάπτυξη; Τι έχει απομείνει άραγε σήμερα από τις αφετηριακές εξαγγελίες περί ελευθερίας, ισότητας και αδελφοσύνης; Οι παραδοσιακοί διαχωρισμοί καθίστανται αναχρονιστικοί καθώς εδραιώνεται πλέον η πολιτειακή ισχύς της οικονομικής σφαίρας αφού η πολιτειακή και πολιτική ζωή βουλιάζει στην οικονομία της αγοράς και των διάχυτων οικονομικο-πολιτικών δικτύων υπερεθνικής εξουσίας συντρίβοντας τη δυνατότητα του πολίτη να συμμετέχει καθοριστικά στην απόφαση. Τι σημαίνει να είσαι πολίτης σήμερα στη Ευρώπη; Η διάκριση δημοσίου και ιδιωτικού έχει πλήρως διαρραγεί, και η έννοια του πολίτη απαξιώνεται επειδή εκφράζει τον κατακερματισμό και την πολιτική αδυναμία των πολιτών απέναντι στις παντοδύναμες ελίτ. Ο πολίτης δεν έχει πραγματικό λόγο στην απόφαση, γεγονός που εκδηλώθηκε ξανά με τεράστια σαφήνεια μετά και το τελευταίο δημοψήφισμα. Η Ε.Ε. ενσαρκώνει σήμερα μια συγκεντρωτική δομή ολιγαρχικού τύπου που τείνει διαρκώς σε γιγαντισμό. Στον πυρήνα της ευρωπαϊκής λογικής και φαντασίας βρίσκεται η αντίληψη πως όλα κινούνται γύρω απ’ την οικονομία επιβάλλοντας έναν πολιτισμό της οικονομίας σε έναν διαρκή επαναπροσδιορισμό με όρους χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης. Γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες μέσα από ένα πλήθος γεγονότων, της συντριπτικής υπεροχής της κερδοσκοπίας που αδηφάγα επιχειρεί να ιδιωτικοποιήσει το σύνολο των κοινών υπό το γυμνό πέπλο της ανάπτυξης, διαμορφώνοντας ένα αδιάσπαστο συνεχές περιφράξεων. Η Ευρώπη διαχωρίζεται σε ζώνες υψηλής τεχνολογικής ανάπτυξης, ειδικές ζώνες όπου το δίκαιο περιστέλλεται ανά περίπτωση και ζώνες ανομίας.

Τα παγκόσμια πλέον δίκτυα οικονομικής εξουσίας που επικαθορίζουν τις αποφάσεις για το μέλλον των κοινωνιών, μετασχηματίζουν το κράτος σε έναν θεσμό θωράκισης της δημόσιας ασφάλειας και υλοποίησης των κυρίαρχων επιταγών. Χαρακτηριστικό ως προς αυτό είναι το παράδειγμα των Σκουριών όπου η κρατική δομή αναλαμβάνει τον ρόλο του αστυνόμου μεταξύ της κερδοσκοπίας της Eldorado Gold και της τοπικής κοινωνίας εις βάρος φυσικά των τοπικών αντιστάσεων. Ακόμα, η υιοθέτηση κεϋνσιανών πολιτικών στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον έδειξε γρήγορα τα όριά της. Η σχετική αποτελεσματικότητα των παραπάνω πολιτικών, που εδραζόταν στις πρώτες δεκαετίες μεταπολεμικά, βασιζόταν στην ικανότητα των κυβερνήσεων να ελέγχουν με νομισματικά και δημοσιονομικά μέτρα το επίπεδο της απασχόλησης, τον ρυθμό της ανάπτυξης, το επίπεδο των τιμών και το εξωτερικό ισοζύγιο. Η έξοδος από τις κλειστές οικονομίες σε μια διευρυμένη αγορά πολλαπλών διαστρωματώσεων, η υπερδιόγκωση του οικολογικού αποτυπώματος με την ταυτόχρονη υφεσιακή τάση της παγκόσμιας οικονομίας –προς πείσμα και των αριστερών επιδιώξεων για νέες αναπτυξιακές διαδρομές– και η υποβάθμιση της κρατικής πολιτικής ισχύος σημαδεύει το ήδη απονεκρωμένο σώμα της κρατικής εξουσίας με όρους κυρίαρχης εθνικής πολιτικής. Η νεοφιλελεύθερη σκακιέρα απορροφά την εθνική πολιτική της σοσιαλδημοκρατίας καθιστώντας την αντιμνημονιακή συνθηματολογία και το κεϋνσιανό πρόγραμμα σε έσχατης πολιτικής σημασίας διεκδικήσεις. Βέβαια, ο τραγέλαφος των αριστερίστικων οραμάτων επίλυσης των προβλημάτων δια της εξόδου από το ενωσιακό μόρφωμα παραγνωρίζει αφενός την εξωτερική απόδοση της ισοτιμίας του εσωτερικού νομίσματος και αφετέρου την ισχύ των παγκόσμιων δικτύων εξουσίας με την παράλληλη καθυπόταξη κρατών εκτός Ε.Ε. από τα εν λόγω δίκτυα.

Η εξαγγελία του δημοψηφίσματος αποκάλυψε με διαφάνεια την αμηχανία και τον συνολικό αυτοεγκλωβισμό του πολιτικού σχεδιασμού και της κυρίαρχης ρητορικής του Σύριζα. Η «πολιτική του εφικτού», που προσέβλεπε σε μια αμοιβαία επωφελή λύση, καθαίρεσε γρήγορα την πολλαχώς καθαγιασμένη «αριστερή» διαχείριση του κράτους υπό την προωθητική αντιπολίτευση των

κινήματων και καθιέρωσε την παραγωγή ενός λόγου επαναθεμελίωσης της «μη εναλλακτικής». Άλλωστε, η αποφυγή κριτικής των μετασχηματισμών της σύγχρονης κρατικής δομής και του επελαύνοντος οικονομισμού προς όλα τα πεδία της ζωής που οδήγησε στην απογύμνωση του αριστερού λόγου, είχε να αντιμετωπίσει και τη νέα συμφωνία της TTIP. Η διχοτομική διαίρεση της κοινωνίας σε δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, που κατασκεύασε το εύπεπτο και λαϊκίστικο δίλημμα της εξόδου από το μνημόνιο και κατέληξε στο δημοψήφισμα, οικοδόμησε τους όρους της ήττας μέσα από τη μη διαχειρισσιμότητα του ΟΧΙ και την υπογραφή της νέας συμφωνίας. Η διεξαγωγή του δημοψηφίσματος δεν σηματοδότησε επ' ουδενί την άσκηση κοινωνικής εξουσίας με δημοκρατικές συντεταγμένες. Παρουσίασε όμως μια κοινωνική δυναμική με τεράστια εσωτερική ρευστότητα αλλά και σαφή διατεταγμένη οριοθέτηση που εκφράστηκε συντριπτικά.

Τα φαντάσματα μιας σύγχρονης αριστερής κρατικής ηγεμονίας και μιας σύζευξης με διαχωρισμούς μεταξύ αριστερής διακυβέρνησης και κοινωνικών κινήματων εξανεμίστηκαν ταχύτατα, με τον αριστερό κυβερνητισμό να ολισθαίνει ολικά σε έναν αυταρχικό φιλελευθερισμό και να καθelώνει τα κινήματα επιζητώντας την κρατικοποίησή τους. Η αποτυχία της αριστερής διακυβέρνησης δεν καταδεικνύει την αδυναμία της ηγεσίας του Σύριζα να διαπραγματευτεί και να υλοποιήσει τον πολιτικό της προγραμματισμό αλλά αναφέρεται στο σύνολο της αριστερής στρατηγικής και ρητορικής και στην καθολική φαντασίωσή της για την εφόρμηση στην κρατική εξουσία και την εναλλακτική της διαχείριση. Το γεγονός αυτό συμπαρασύρει το σύνολο του αριστερού λόγου, ο οποίος σε όλες τις εκφράσεις του είναι άρρηκτα συνυφασμένος με την πρόσδεση στην κρατική εξουσία. Η κρατική δομή έχει περιέλθει σε μια ψυχρή και αναποτελεσματική διαχειρισσιμότητα, μετατρέποντας τους επίδοξους εραστές της σε υπαλληλικό προσωπικό. Η αριστερή περιπλάνηση στην εξουσία έδειξε ξανά τα όριά της. Ας μη γυρεύουν οι αστερισμοί του αριστερισμού την ανικανότητά τους να εισέλθουν στο κοινοβούλιο στην ανωριμότητα των συνθηκών.

Δυστυχώς για την Αριστερά, ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. είναι Αριστερά

Πέτρος Τζιέρης

Η γενικότερη σύγχυση που επικράτησε σε όλους τους πολιτικούς χώρους μετά την 1^η εκλογική νίκη του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κορυφώθηκε σταδιακά μετά την περίοδο του δημοψηφίσματος και την υπογραφή του 3^{ου} μνημονίου. Το σοκ των εξελίξεων ήταν τόσο ισχυρό για τα κόμματα της Αριστεράς και το αριστερό φάσμα των ψηφοφόρων του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., που στην προσπάθεια τους να διασωθούν πολιτικά και ηθικά από την πανωλεθρία, έχουν υποπέσει σε κάθε λογής νοητική αφαίρεση που μπορεί να σκαρφιστεί ο νους ενός αριστερού. Το επιστέγασμα αυτής της διαδικασίας συμπυκνώνεται στη φράση «ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. δεν είναι Αριστερά». Είναι όμως έτσι τα πράγματα ή πρόκειται για μία αφελή άρνηση της πραγματικότητας προκειμένου να διασωθεί η ταυτότητα του αριστερού;

Η κορύφωση κάθε αριστερού πολιτικού σχεδίου είναι η κατάληψη της εξουσίας. Ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αναμφισβήτητα ήταν απόλυτα συνεπής ως προς αυτό. Προϋποθέσεις μεταξύ άλλων για να υπάρχει ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. στην εξουσία σήμερα, ήταν και θα είναι η μετατόπιση του πολιτικού πράττειν και λέγειν προς τα «δεξιά» με στόχο τη δημιουργία συναίνεσης με ευρύτερα κοινωνικά κομμάτια, η συμμαχία με μερίδα του εγχώριου μεγάλου κεφαλαίου για την αντιμετώπιση της άλλης μερίδας του εγχώριου μεγάλου κεφαλαίου και η συμμαχία με ανεπτυγμένα καπιταλιστικά κράτη της δύσης για την προστασία από άλλα μεγάλα καπιταλιστικά κράτη της δύσης. Όλα τα αριστερά κόμματα που έχουν στόχο την κατάληψη της εξουσίας (όλα τον έχουν) δε θα μπορούσαν να παρακάμψουν

αυτά τα βήματα και δε θα μπορούσαν διότι παρά τις διάφορες παραλλαγές το εξουσιαστικό παράδειγμα ιστορικά παραμένει ενιαίο είτε αριστερό είτε δεξιό. Ο δρόμος της διαχείρισης μέσω της κατάληψης της εξουσίας, που έχει επιλέξει ιστορικά ως μοτίβο η Αριστερά, δεν μπορεί παρά να είναι ένας δρόμος γεμάτος συμβιβασμούς, ιδεολογικές αντιφάσεις, απογοητεύσεις.

Μια πρώτη απάντηση σ' αυτό το επιχείρημα θα ήταν ότι «ακόμα και στα πλαίσια της διαχείρισης η Αριστερά δεν θα υπέγραφε ποτέ ένα μνημόνιο και θα επέλεγε το δρόμο της ρήξης με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ευρώ». Αρχικά, πολύ αμφιβάλλω ότι τα υποπροϊόντα του μαρξισμού που συγκροτούν την εξωκοινοβουλευτική Αριστερά σήμερα θα προέβαιναν σε μία διαφορετική επιλογή, αλλά αυτό είναι άλλη ιστορία. Μήπως όμως είναι κάτι ξένο για την Αριστερά η υπογραφή ταπεινωτικών συνθηκών ανά την ιστορία (βλ. Μπρεστ-Λιτόφσκ, Βάρκιζα, συμφωνία ΗΠΑ-Κούβας); Αν δεχόμασταν αυτό το επιχείρημα, ότι δηλαδή ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. δεν είναι Αριστερά επειδή υπέγραψε το μνημόνιο, αντιστοίχως θα έπρεπε να καταργήσουμε την ταυτότητα και από προσωπικότητες όπως ο Λένιν, ο Στάλιν και ούτω καθεξής. Για όσους επικαλεστούν την αναντιστοιχία της αναλογίας, ας σκεφτούν μόνο το ιστορικών διαστάσεων μέγεθος της αναταραχής και της ελπίδας για την Αριστερά και όχι μόνο που προκάλεσε διεθνώς, τόσο η νίκη του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. στις εκλογές όσο και το δημοψήφισμα του Ιουλίου.

Το σημείο όμως που ο παραλογισμός περί του «ποιος είναι αριστερός» χτυπάει κόκκινο βρίσκεται στο σημείο που η έξοδος από τη ΕΕ και το ευρώ, προβάλλονται ως η δέουσα «αριστερή εναλλακτική». Από πότε αυτές οι θέσεις, που αποτελούν κορυφή της ατζέντας ακροδεξιών κομμάτων και συντηρητικών ομαδοποιήσεων στην Ευρώπη (βλέπε υποστηρικτές *brexit*), απέκτησαν το προνόμιο να χαρακτηρίζονται ως αριστερές, ειδικά στην Ελλάδα που το εθνικό νόμισμα αποτελούσε παλαιότερη θέση της δεξιάς; Αν η απάντηση εδώ είναι ότι «το τι αποτελεί αριστερή θέση και τι όχι» κρίνεται με βάση τις εκάστοτε συνθήκες, τότε η συζήτηση κλείνει εδώ πέρα, διότι και ο

ΣΥ.ΡΙΖ.Α. με βάση τις συνθήκες είναι η επιτομή της Αριστεράς, αφού και ο ίδιος εξάλλου επικαλείται το ίδιο επιχείρημα. Αν η απάντηση πάλι είναι ότι «εμείς το συνδυάζουμε με κρατικοποιήσεις σε αντίθεση με τους δεξιούς», εδώ αντιπαρατάσσεται ότι οι κρατικοποιήσεις έχουν χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο κι από φιλελεύθερους με πιο πρόσφατο παράδειγμα τις κρατικοποιήσεις των χρεών μεγάλων ιδιωτικών εταιριών, ενώ στο παρελθόν αποτέλεσαν τη βάση του κεϋνσιανισμού. Θεωρεί δηλαδή κανείς ότι ένας άνθρωπος που είναι υπέρ της εξόδου από την ΕΕ, με το εθνικό νόμισμα και υπέρ των κρατικοποιήσεων, είναι άνθρωπος με αριστερή συνείδηση; Εάν είναι, είναι όσο και κάποιος που στηρίζει την επιλογή του τρίτου μνημονίου και ανήκει στο ΣΥ.ΡΙΖ.Α..

Η ιδεολογική-θρησκευτική τύφλωση του μέσου αριστερού, τον οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην αυτοαναίρεσή του, μέσω μιας αλλεπάλληλης διαδικασίας εξαίρεσης παραδειγμάτων αριστερής διαχείρισης από το κάδρο της απόλυτης αλήθειας, μένοντας στο τέλος μόνος χωρίς καμία αλήθεια αντιμέτωπος με το ιδεολογικό-υπαρξιακό κενό. Δείγμα αυτής της υπαρξιακής ξηρασίας, είναι οι απονενοημένες προεκλογικές συνεργασίες του Σεπτέμβρη, οι αποτυχημένες προσπάθειες εκλογικής και κινηματικής κεφαλαιοποίησης του ΟΧΙ του Ιουλίου, η κωμικοτραγική εικόνα του Λαφαζάνη σε συγκεντρώσεις 150 ανθρώπων στο Σύνταγμα, η εμμονή στην τετριμμένη ατζέντα της εξόδου από την ΕΕ ως πανάκεια που εδώ και πολλά χρόνια δεν έχει να πει τίποτα στην κοινωνία.

Αριστερά στην εξουσία λοιπόν, σήμερα σημαίνει ΣΥ.ΡΙΖ.Α. με ό,τι αυτό συνεπάγεται, γιατί ως Αριστερά και ως εξουσία, δε θα μπορούσε να είναι κάτι άλλο. Η άρνηση αυτής της πραγματικότητας είναι αποτέλεσμα της μη αποδοχής της συνολικότερης ιστορικής αποτυχίας της Αριστεράς να αποτελέσει την εναλλακτική απέναντι στον καπιταλισμό. Η ενδεχόμενη αποδοχή της από έναν «συνεπή αριστερό», θα συνεπαγόταν την απάρνηση της ταυτότητάς του, κάτι που όσοι δεν το έκαναν μετά την αποτυχία του σοβιετικού μοντέλου, δεν πρόκειται να το

κάνουν ούτε σήμερα. Αυτοί ωστόσο που το έκαναν, είναι τα δρώντα υποκείμενα των μόνων υπαρκτών αντικαπιταλιστικών και αντικρατικών μορφών κοινωνικής οργάνωσης που υπάρχουν στο σήμερα και αποτελούν την πραγματική ελπίδα για τις κοινωνίες. Αναφέρομαι στα παραδείγματα των Ζαπατίστας και των Κούρδων στη Ροζάβα, οι οποίοι αφού παράτησαν στη λήθη της ιστορίας τα σχέδια για κατάληψη της εξουσίας, δημιουργούν τις αυτόνομες κοινότητες της απελευθέρωσης. Αντί λοιπόν να ψάχνουμε για νιοστή φορά στην ιστορία τους πραγματικούς αριστερούς-κομμουνιστές, ας κοιτάξουμε λίγο παραδίπλα και ας παραδειγματιστούμε από τα νέα δρώντα υποκείμενα, τους αυτόνομους και ελευθεριακούς.

Ελευθερώνοντας τον Λαό με τη Ραχήλ και τον Μηλιό

Σπύρος Τζουανόπουλος

[...] πίσω από αυτόν τον δημαγωγικό λαϊκισμό κρύβεται μια βαθύτατη περιφρόνηση προς τις ίδιες τις μάζες, αφού ο ρόλος που τους επιφυλάσσει ο εξουσιαστικός λαϊκισμός (γιατί κάθε λαϊκισμός είναι εξουσιαστικός), ο ρόλος που τους επιφυλάσσει το κράτος, η εκκλησία και το κόμμα δεν είναι ούτε να σκέφτονται ούτε να αποφασίζουν ούτε να δρουν αλλά να υπακούνε – να λένε τραγουδάκια, να χειροκροτάνε ρυθμικά και, κάπου κάπου, να ψηφίζουν».

Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος, Η «Ρωμιοσύνη» στον Παράδεισο

«Τα γεμιστά είναι επινόηση του ελληνικού λαού. Με τίποτα δηλαδή, πολύ φτηνά, τρώει μια οικογένεια».

Θεανώ Φωτίου, υπουργός της δεύτερης φοράς Αριστερά, μετά την ορκωμοσία

Ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από την Ευρώπη. Έχει τη φωνή του Αντρέα, το μουστάκι του Μαδούρο και το βλαχοπόνηρο μειδίαμα του Λαφαζάνη: είναι ο Φρανκενστάιν σοσιαλαϊκισμός, τον ψηφίζεις και τα κάνει όλα μόνος του! Σκίζει μνημόνια, διορίζει στο Δημόσιο, χαρίζει χρέη και πουλάει τσαμπουκά σε Γερμανούς ιμπεριαλιστές! Απευθύνεται σε όσους προλετάριους δεν έχουν να χάσουν τίποτα άλλο παρά την πίστη τους στον κοινοβουλευτισμό.

Πατώντας πάνω στις νίκες και τις ήττες των κοινωνικών κινημάτων, εκμεταλλευόμενος στο έπακρο τα κοινοβουλευτικά προνόμια (χρηματοδότηση, ΜΜΕ, ευρωθεσμούς) και την αφήγηση του «ήθους» του, ο ΣΥΡΙΖΑ έφτιαξε την Εθνική Αριστεράς, μια dream team με Αλτουσεριανούς διανοούμενους, συνδικαλιστές του ΠΑΣΟΚ, επαγγελματίες μαϊντανούς των κινημάτων, τηλεπερσόνες της Βουλής και, με την εξουσία εν όψει, καμιά δεκαριά ελαφρολαϊκούς δεξιούς. Το μίγμα δεν θα έπηζε με τίποτα όμως αν δεν υπήρχε το πανίσχυρο συστατικό που έδωσε στην ομάδα την απαραίτητη ομοιογένεια στην αφήγηση και τον λόγο. Μια ουσία που απελευθέρωσε την Αριστερά από ενοχλητικά βαρίδια, όπως διαχωρισμός εκκλησίας-κράτους, οικολογία, διεθνισμός. Μια ουσία που απενοχοποίησε την Αριστερά από αναφορές που δίνουν η καθεμιά και 1-2% στην κάλπη, αν τις πεις πολλές φορές (πατρίδα, διορισμός, υγιής επιχειρηματικότητα, κίνητρα σε επενδυτές κ.α.).

Ο λαϊκισμός λοιπόν, η τεχνική αυτή που έραψε παλιά η Δεξιά, διόρθωσε στα μέτρα της η Σοσιαλδημοκρατία και τη φόρεσε χιλιομπαλωμένη η Αριστερά, ήταν η ζαβολιά που της επέτρεψε να απομυζήσει τα κινήματα, να υποσχεθεί τα πάντα, να αυτοπροδωθεί και να ξαναγεννηθεί από τη στάχτη της. Χρέος όμως των κινημάτων και της ριζοσπαστικής πράξης είναι να μην αφήσει ξανά χώρο σε αυτή την αυτοεκπληρούμενη προφητεία κοροϊδίας και ήττας να αναπτυχθεί σε βάρος κάθε χειραφετητικής προσπάθειας.

Τι εννοείς, ρε φίλε, όταν λες λαϊκισμός;

«Δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες, δικαίωμα ψήφου από τα 18, κατάργηση της Άνω Βουλής, σύγκλισης έκτακτης Εθνοσυνέλευσης

για νέα θέσπιση Συντάγματος, 8ωρη εργασία, συμμετοχή των εργατών στην τεχνική διαχείριση της βιομηχανίας, μερική δήμευση της μεγάλης περιουσίας, σύνταξη στα 55, κατάσχεση μέρους της εκκλησιαστικής περιουσίας».

Πρόγραμμα Πυρήνων του Αγώνα, πρόγονου σχηματισμού του Φασιστικού κόμματος Ιταλίας, 1919

Η μελέτη του λαϊκισμού ως πολιτικό φαινόμενο-στρατηγική και αφήγηση είναι πολύ ενδιαφέρουσα και διεξάγεται με πολύ οργανωμένο και δυναμικό διάλογο από τον ακαδημαϊκό κόσμο. Προσπαθώντας να δώσουμε έναν ορισμό, δεν γίνεται να μην προδώσουμε την πολιτική μας θέση, πράγμα απόλυτα υγιές αφού όλοι/ες μιλάμε βάσει ενός προτάγματος το οποίο χρωματίζει τις αφηρημένες πολιτικές έννοιες που χρησιμοποιούμε.

Αυτό, ας πούμε, κάνει η συντηρητική θεωρία που θεωρεί τον λαϊκισμό ως «μια παρεκτροπή της δημοκρατίας προς τη μανία του όχλου, ως τη βασική ουσία του ολοκληρωτισμού και του φασισμού»[1]. Εκκινώντας από μια ελιτίστικη αφετηρία, η δεξιά ρητορική σήμερα βαφτίζει λαϊκιστικό οποιονδήποτε λόγο ξεφεύγει από τον μονόδρομο της ιδεολογίας της ανάπτυξης, του κοινοβουλευτισμού, των νεοφιλελεύθερων πολιτικών λιτότητας και εν γένει του δυτικού φαντασιακού, ακόμα και σε επίπεδα φαινομενικά δευτερεύοντα (όπως το αισθητικό). Έτσι, μια τεράστια γκάμα πολυσήμαντων διαδικασιών, από το σκυλάδικο μέχρι την απεργία και από το γκράφιτι μέχρι την άρνηση πληρωμής των διοδίων, βαφτίζεται λαϊκισμός και πρέπει να καταπολεμηθεί λυσσαλέα. Εννοείται πως ο ως άνω συντηρητικός λόγος δεν συναντάται μόνο στην Ελλάδα, τουναντίον κάθε χώρα έχει επαρκή αριθμό Μανδραβέληδων που κανοναρχούν σε μονόστηλα τους πολίτες. Γλαφυρό παράδειγμα, οι οδηγίες προς ναυτιλλομένους συντηρητικούς από τον οικονομικό δημοσιογράφο Hugo Dixon:

«Ο λαϊκισμός έχει μολύνει την ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή. Μπορεί, όμως, να νικηθεί. Τα τρία στοιχεία που χρειάζονται οι παραδοσιακοί πολιτικοί ώστε να αποκτήσουν ξανά τον έλεγχο της δημόσιας συζήτησης είναι επάρκεια, δικαιοσύνη και ηγετικά

προσόντα. Σε κάποιο βαθμό η αντεπίθεσή τους έχει αρχίσει να αποδίδει. [...] Η δράση των λαϊκιστών είναι επιβλαβής διότι προτείνουν φαινομενικά ελκυστικές πολιτικές λύσεις που θα είχαν καταστροφικά αποτελέσματα αν εφαρμόζονταν. Η ικανότητα είναι το πρώτο στοιχείο που πρέπει να έχουν οι παραδοσιακοί πολιτικοί αν θέλουν να κερδίσουν τον λαϊκισμό. Στην περίπτωση της Ευρώπης αυτό σημαίνει ικανή διαχείριση της οικονομίας»[2].

Βέβαια, αν κάποιος έψαχνε για τις απαρχές του λαϊκισμού θα τις εντόπιζε σίγουρα κάτω από το χαλί της Δεξιάς! Με τη Δεξιά όμως ποτέ δεν βαδίσαμε στους ίδιους δρόμους: αντίθετα, οι δρόμοι που βάδισαν τα κινήματα έγιναν το χαλί σε κάθε λογής αριστερό λαϊκισμό για να εμφανιστεί σωτήρας του λαού, ένας Αη Γιώργης που, καβάλα στο λαό, θα θανατώσει το μνημονιακό τέρας.

Μήνες πριν τις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015, ο ΣΥΡΙΖΑ, ηγεμονικό σχήμα της σύνολης Αριστεράς, είχε καταφέρει να ενοποιήσει ομάδες συμφερόντων, πολιτικές γκρούπες και συνιστώσες με μεγάλες διαφορές μεταξύ τους. Η λαϊκιστική αφήγησή του ήταν η συγκολλητική ουσία που επέτρεψε τη νομιμοποιημένη συνύπαρξη όλων των παραπάνω, με το Πασόκειο επιχείρημα «να φύγει η Δεξιά» να δίνει έναν τόνο καθήκοντος στην αποσιώπηση της κριτικής, τον παραμερισμό των διαφορών και τη στρατευμένη ψήφο από το αριστερό ακροατήριο. Υπηρετώντας γνήσια τις σταλινικές καταβολές της, η ελληνική Αριστερά, από το τηλεοπτικό πάνελ και την ανοιχτή συγκέντρωση μέχρι την εκδήλωση και το οικογενειακό τραπέζι, συκοφαντούσε κάθε κριτική ως απολογία του συστήματος και καλούσε σε εθνική συστράτευση για να έρθει «η ελπίδα».

Και τι δεν υποσχέθηκε η «προγραμματάρα» –κατά Λαφαζάνη[3]– του ΣΥΡΙΖΑ: κατάργηση των «μνημονιακών» νόμων και των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου με έναν νόμο, αφοπλισμό ΔΙΑΣ-ΔΕΛΤΑ, κατάργηση των κέντρων κράτησης, μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, κατάργηση των φυλακών τύπου Γ', επαναπρόσληψη όλων των «παρανόμως» απολυθέντων στο Δημόσιο, κατάργηση του ΕΝΦΙΑ και πολλές άλλες γενναίες δεσμεύσεις. Στην προσπάθεια για ένα βέβαιο εκλογικό αποτέλεσμα, διευρύνθηκαν και οι συμμαχίες,

φτάνοντας μέχρι και το Άγιο Όρος[4]!

Η εικόνα του Ηγέτη να ανεβαίνει στο πόντιο των Προπυλαίων υπό τον παιάνα του «Ζ» του Μίκη Θεοδωράκη, με αλαλάζοντες μικροπασόκους, χιπστερίζοντες νεολαίους και Ευρωπαίους που έβλεπαν την «ελπίδα να έρχεται», ήταν το τελευταίο επεισόδιο της πρώτης σειράς: και όπως συνήθως, η δεύτερη σεζόν δύσκολα ξεπερνάει την πρώτη.

Η κυβέρνηση στην αντιπολίτευση, τα κινήματα στην εξουσία

Οι πρώτες μέρες του ΣΥΡΙΖΑ χαρακτηρίστηκαν από λαϊκιστικούς συμβολισμούς που οι πιο εύπιστοι οπαδοί δεν τους θεωρούσαν τέτοιους, καθώς ανέμεναν τη συμπλήρωση του συμβολικού από το υλικό του αντίκρισμα. Οι πιο υποψιασμένοι αντιλήφθηκαν την κατάσταση όταν είδαν να χαριεντίζεται ο Σπίρτζης με τη Ραχήλ Μακρή σε υπουργικό γραφείο, κάτω από ποπ αρτ πορτραίτο του Βελουχιώτη. Παρόλα αυτά, η αριστερή ηγεμονία με τη μεταπασόκ αισθητική απόλαυσε έναν μήνα απόλυτης αταραξίας.

Το κυβερνητικό αφήγημα φανταζόταν την εξουσία να ασκείται εντός εκτός και επί τα αυτά, με τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ τη μια να κυβερνάνε και την άλλη να ασκούν αντιπολίτευση στην ίδια τους την κυβέρνηση. Highlight του σχιζοφρενικού αυτού λαϊκισμού αποτέλεσαν οι συγκεντρώσεις στήριξης της κυβέρνησης κατά τη διεξαγωγή των πρώτων διαπραγματεύσεων της κυβέρνησης στο Eurogroup. Θιασώτες της κινητοποίησης θεωρούσαν τις συγκεντρώσεις τους ως συνέχεια των Αγανακτισμένων του 2011, μη εξηγώντας το πώς η οπαδική στήριξη μιας κυβέρνησης και η απόλυτη εκχώρηση της φωνής τους σε μια ομάδα ειδικών της διαπραγμάτευσης έχει σχέση με τις αντικοινοβουλευτικές αντικρατικές αγωνιστικές αμεσοδημοκρατικές συνελεύσεις και τις

συγκρούσεις του 2011. Η μάλλον, για να μη λέμε ψέματα, υπήρξαν απόπειρες διανοούμενων-αφιθιονάδος του Τσίπρα να γεφυρώσουν τα αγεφύρωτα, με προσφυγή σε σταλινισμό β' κατηγορίας:

«Το ερώτημα αν οι συγκεντρώσεις της 11/2 είναι «αυθόρμητες» ή «προσχεδιασμένες» δεν έχει κανένα ενδιαφέρον και καμία χρησιμότητα για κανέναν – **εκτός από εκείνους που ψάχνουν μια δικαιολογία, για να μην πάνε [...]** Αποτελούν ακόμα μία προσπάθεια κατάληψης του χώρου της εκπροσώπησης: «Occupy representation»[...] Με αυτή την έννοια, σίγουρα αποτελούν ίσως όχι «αναβίωση», αλλά προέκταση του πνεύματος των καταλήψεων πλατειών που είχαν συγκλονίσει την Ελλάδα και την Ισπανία –αλλά επίσης την Αίγυπτο, τις ΗΠΑ και σε μικρότερο βαθμό άλλες χώρες– το 2011»[5].

Το πώς καταλαμβάνεται η εκπροσώπηση έξω από τις κλειστές πόρτες του Eurogroup είναι κάτι άπιαστο για τη σκέψη μας: εκτός αν ο Βαρουφάκης ενσάρκωνε το Πνεύμα του λαού με πουά πουκάμισο.

Η πρώτη φορά που ο ΣΥΡΙΖΑ ήρθε ευθέως αντιμέτωπος με τα κινήματα ήταν το Φεβρουάριο του 2015 για το ζήτημα των κέντρων κράτησης, για τα οποία είχε δεσμευθεί σε όλους τους τόνους ότι θα τα αντικαταστήσει με «ανοιχτές δομές φιλοξενίας». Μετά από μαχητικές διαδηλώσεις έξω από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας και της Κορίνθου, όπου σημειώθηκαν και οι πρώτες συγκρούσεις με την Αστυνομία επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, σειρά βουλευτών απαξίωσαν τις «μικροπολιτικές και ανούσιες» κινητοποιήσεις. Για παράδειγμα, ο αναρχικός βουλευτής Καστοριάς Βαγγέλης Διαμαντόπουλος, μετά την παρέμβαση συλλογικοτήτων στην Αμυγδαλέζα δήλωσε στα social media:

«Όπως επίσης το να γίνεται πορεία για ένα ζήτημα που έχει δρομολογηθεί, όπως το κλείσιμο των στρατοπέδων συγκέντρωσης και η σταδιακή απελευθέρωση που έχει ξεκινήσει, το λες και αυτοαναφορικό [...] πες μου εσύ με ποιο τρόπο επιταχύνει τη διαδικασία απέναντι σε μια πολιτική ηγεσία που έχει δρομολογήσει ήδη τη μετατροπή τους σε ανοιχτά κέντρα

φιλοξενίας...».

Είχε δίκιο: η αυτοκτονία εγκλείστου Πακιστανού στην Αμυγδαλέζα έναν μήνα μετά επιτάχυνε τη «διαδικασία» αποτελεσματικότερα. Φήμες λένε ότι οι δηλώσεις του τότε μέλους του ΣΥΡΙΖΑ και νυν ΛΑΕ παίζουν σε γιγαντοοθόνη στην Κόρινθο με μαροκινούς υπότιτλους, σε μια προσπάθεια να κατευναστούν οι εκεί έγκλειστοι που δεν αντιλαμβάνονται ότι κρατούνται μέχρι και σήμερα σε ανοιχτή δομή φιλοξενίας και όχι σε λάγκερ.

Ο κυβερνητικός «ρεαλισμός», ο δυϊσμός κυβέρνησης-κόμματος, η επικυριαρχία του οικονομικού έναντι όλων των άλλων πεδίων ήταν η συνταγή που ενοποιούσε την Αριστερά, είτε ως ΣΥΡΙΖΑ είτε ως ιδιότυπη τεχνοκρατική κριτική στην κυβέρνηση από την εξωκοινοβουλευτική πτέρυγα («αν ήμουν εγώ, ...»). Η συνταγή άργησε να “κόψει”: έπρεπε να περάσει ένα εξάμηνο περίπου για να οδηγηθεί ο λαϊκισμός της αριστεράς στο αδιέξοδο που ο ίδιος δημιούργησε, και ο μόνος τρόπος να το ξεπεράσει ήταν να χτυπήσει το κεφάλι στον τοίχο. Και το έκανε, παίζοντας το στοίχημα του δημοψηφίσματος για να το χάσει, αλλά δυστυχώς για αυτή το κέρδισε, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την οριστική αποδέσμευση των κινημάτων από την κοινοβουλευτική αυταπάτη. Αν και δεν χωράει στο παρόν άρθρο ανάλυση για το δημοψήφισμα, μπορούμε να πούμε ότι αποτέλεσε μεταξύ άλλων και την εκρηκτική συμπύκνωση των αντιφάσεων της «Αριστεράς στην εξουσία»: μέσα και ενάντια στην ΕΕ, τεχνοκρατική διαπραγμάτευση ειδικών και δημοψήφισμα, τσαμπουκάς και άτακτη υποχώρηση.

Η ελπίδα ακόμα έρχεται

«Μια κυβέρνηση που εγκαταλείπει τις προεκλογικές της δεσμεύσεις, παραβιάζει βασικά δικαιώματα και προφανείς ανάγκες της συντριπτικής πλειονότητας, χάνει τη δημοκρατική της νομιμοποίηση»[6].

Κώστας Δουζίνας, μέλος του ΣΥΡΙΖΑ, διευθυντής του Birkbeck Institute for Humanities του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, Μάρτιος 2013

Η αντίφαση και η αντίθεση, όμως, δεν είναι κάτι αρνητικό και καταστροφικό, είναι ο τρόπος που προχωρά η διαλεκτική. Χωρίς αυτές τις αντιφάσεις και χωρίς την προσπάθεια διαλεκτικής υπέρβασής τους δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει το κόμμα, η κυβέρνηση, η κοινωνία. Το όνομα της Αριστεράς στην κυβέρνηση είναι η «αντίφαση στην εξουσία»[7].

Ο ίδιος, Ιανουάριος 2016

Στη σημερινή εκδοχή του, ο αριστερός λαϊκισμός έχει διαχωρίσει τις δύο εκφάνσεις του που αξεχώριστες του έδιναν την ισχυρή εκλογική καταγραφή. Από τη μία, έχουμε επαναφορά με αριστερό πρόσημο του κυβερνητισμού και του τεχνοκρατικού λόγου της ανάπτυξης, όπου ο ΣΥΡΙΖΑ έχει τα «στελέχη», τη «θέληση» και το «ηθικό πλεονέκτημα» να πάρει τις δύσκολες αποφάσεις για να έρθει η ελπίδα του χρόνου, με νέα ΕΣΠΑ, διορισμούς και υγιή ανταγωνιστικότητα. Όποιος φέρεται εναντίον του κυβερνητικού προγράμματος είναι αστοιχειώτος, παίζει το παιχνίδι της Δεξιάς και ονειρεύεται πραξικοπήματα.

Από την άλλη, έχουμε τον Άγιο Παντελεήμονα της Αριστεράς με Πρόεδρο τον –μέχρι τον Ιούνιο– αριστερό ψάλτη του Τσίπρα, Λαφαζάνη, ο οποίος μετέτρεψε τη νύχτα που θα καταργούσε ο ΣΥΡΙΖΑ το μνημόνιο, σε έξι μήνες συμμετοχής στην κυβέρνηση[8]. Όταν ο ΣΥΡΙΖΑ με τη 47σέλιδη πρότασή του στην Τρόικα στους «θεσμούς» πουλούσε σε τιμή ευκαιρίας αεροδρόμια, ΟΛΠ και αύξανε τον ΦΠΑ, εκείνος δήλωνε ότι αποτελούν «προϊόν συμβιβασμού»[9], ενώ παρασκηνιακά έδινε γραμμή για ψήφιση των μέτρων αλλά «μη εφαρμογή τους – κατάργησή τους στην πράξη». Τέλειο σχέδιο για αποπλάνηση των Κουτόφραγκων! Σημαντικό στοιχείο της πολιτικής του ομάδας (Αριστερή Πλατφόρμα, ιστοσελίδα Iskra) η αντιιμπεριαλιστικής λογικής Ρωσολαγνεία που εκφράστηκε σε όλους τους τόνους προεκλογικά, μετεκλογικά αλλά και στη μετά-ΣΥΡΙΖΑ εποχή. Ο Λαφαζάνης, μάλιστα, πρέπει να είναι ο μόνος αρχηγός κόμματος στην Ευρώπη (αν εξαιρέσουμε τον Πούτιν;) που έχει στηρίξει δημόσια το καθεστώς Άσαντ, και μάλιστα στην πιο προβεβλημένη ομιλία που έδωσε ποτέ (το προεκλογικό ντιμπέιτ[10]). Μόλις η Αριστερή Πλατφόρμα, καθώς

και πληθώρα παραγκωνισμένων στελεχών και επαγγελματιών γυρολόγων της πολιτικής (Ραχήλ Μακρή, Φωτόπουλος κ.α.) συνειδητοποίησαν στο δημοψήφισμα ότι το σχήμα «η Ελπίδα έρχεται» χρεοκόπησε, έφτιαξαν ένα fast track κόμμα Νέου Τύπου. Η προσπάθεια αναβίωσης της «αθηναϊκής άνοιξης»[11] και οικειοποίησης του «ΟΧΙ» κατέληξε αφενός σαν φάρσα στην εθνολαϊκή φιέστα της Ομόνοιας, και σαν τραγωδία στις εκλογές του Σεπτεμβρίου, όπου το ηγεμονικό για πολλούς σχήμα της αριστεράς έμεινε εκτός Βουλής. Η αταβιστική επανάληψη των παλαιοκομματικών μεθόδων συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Το διακύβευμα της εποχής μας: κίνημα της μη ενσωμάτωσης, δομές της ευθύνης

«Ο λαϊκισμός υπήρξε πάντα υπόθεση της εξουσίας, όχι των λαών. Το πολιτικό πρόβλημα της ανθρωπότητας είναι καταχωνιασμένο βαθιά μέσα στην ψυχή της και συνοψίζεται στο πώς να σωθεί από τους «σωτήρες» της, πώς να απελευθερωθεί από τους «απελευθερωτές» της».

Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος, Η «Ρωμιοσύνη» στον Παράδεισο

*Πώς βγήκανε πάλι απ' αυτή τη φωτιά
ο Κος Διευθυντής
ο διπλωματικός ακόλουθος
ο Κος πρέσβυς;
Και τώρα τι πρέπει να γίνει
σ' αυτό το νεκροταφείο των ονομάτων
σ' αυτό το νεκροταφείο των λέξεων;
Πώς θα ξαναβαφτίσουμε τις πυρκαγιές
«Ελευθερία», «ισότητα», «εξουσία»;
Μιχάλης Κατσαρός, Στο νεκρό δάσος*

Μέσα στην πολιτική σκακιέρα της τελευταίας περιόδου (μετά την άνοδο και πτώση του ΣΥΡΙΖΑ), υποφώσκουν κινήσεις, κινήματα, συλλογικότητες που δεν ελπίζουν, δεν υπόσχονται αλλά πράττουν. Αντιφασιστικές κινήσεις που θέτουν τον φασισμό εκτός εδάφους, μεταναστευτικές δομές αλληλεγγύης που στην κυριολεξία σώζουν ζωές αποτελεσματικότερα από το κράτος, οριζόντιες οικονομικές

δομές που παράγουν πλούτο, μεροκάματο και δικαιοσύνη και χιλιάδες συζητήσεις σε υψηλό επίπεδο για το τι μέλλει γενέσθαι. Αυτό που λείπει, όχι ως διακηρυγμένος πόθος αλλά ως αναπόσπαστο στοιχείο τακτικής-στρατηγικής των ανωτέρω, είναι ο ολικός συντονισμός και η ενιαία κίνηση, γενικά και επί μέρους. Αυτό ακριβώς είναι και το τελευταίο οχυρό της αριστερής λαϊκιστικής ρητορείας που, μέχρι να υπάρξει παραγωγή αντιπαραδείγματος, θα θεωρεί την επιχείρηση κατάληψης του κράτους ως το μόνο ρεαλιστικό πολιτικό σχέδιο. Αυτός είναι και ο λόγος που πληθώρα ανθρώπων διστάζουν να αποστοιχηθούν από την Αριστερά και να στηρίξουν ή και να συμμετέχουν σε αντιεξουσιαστικά εγχειρήματα και κινήματα βάσης. Στόχος των κινήματων λοιπόν είναι να γίνουν –και– *Κίνημα*, να παρέχουν αξιόπιστες αντιπροτάσεις στο καπιταλιστικό φαντασιακό της ανάπτυξης και να εντείνουν τις αντιστάσεις εκείνες που θα γεννηθεί ο ριζοσπαστισμός του 21^{ου} αιώνα: ριζοσπαστισμός αδιαμεσολάβητος, συντακτικός, Αντίστασης αλλά και Ευθύνης.

Παραπομπές:

- [1] Βλ. *Λαϊκισμός, δημοκρατία και γιατί πρέπει να κερδίσουν οι λαϊκιστές*, άρθρο του Μιχάλη Θεοδοσιάδη
- [2] Βλ. *Πώς θα νικηθεί ο λαϊκισμός*
- [3] Βλ. εκπομπή Γιώργου Παπαδάκη, 26/1/2014
- [4] «*Εκείνο που είναι σημαντικό για τον ΣΥΡΙΖΑ, και θα επιχειρήσει να διασφαλίσει, είναι να υπάρχει το περιβάλλον που θα επιτρέπει στο Άγιο Όρος να συνεχίσει να παίζει τον ρόλο του, με ηρεμία και προσήλωση στα της ψυχής, στα του πνεύματος, στα του ανθρώπου. Χωρίς πρόθεση πρόκλησης τολμώ να προσθέσω στα τελευταία: στα της εξωτερικής πολιτικής της πατρίδας μας.*» Ρένα Δούρου στο Αγιορείτικο Βήμα, 20/3/2014
- [5] Συνέντευξη Άκη Γαβριηλίδη στην Εφημερίδα των Συντακτών, *Τι καινούριο φέρνουν οι Πλατείες;*
- [6] Κ. Δουζίνας: Από την πολιτική στη δημοκρατική ανυπακοή
- [7] Κ. Δουζίνας: Ζούμε σε πολλαπλές χρονικότητες
- [8] Λαφαζάνης: Ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταργήσει το μνημόνιο με δημοκρατικό τρόπο

[9] Κατεβάζουν τους τόνους Λαφαζάνης και Ραχήλ Μακρή για την συμφωνία

[10] Βλ. το σχετικό βίντεο «Σχετικά με τους πρόσφυγες, έκανε λόγο για τραγωδία, ενώ διερωτήθηκε: «Δεν έχουμε πρεσβεία της Συρίας; Γιατί; Για να αποσταθεροποιήσουμε το καθεστώς Άσαντ;»».

[11] Copyright Yanis Varoufakis, The Athens Spring lives on!

Ο Στρατολογημένος Κύριος Τσίπρας

Μπάμπης Βλάχος*

Πέρασαν κιόλας πολλοί μήνες που παρακολουθούμε απλώς –αυτό είναι το επίτευγμα του δυτικού ψηφοφόρου: να είναι αποφασιστικά απών– τα «δράματα» και την πολιτική «προσαρμογή» ενός σαραντάχρονου τυχοδιώκτη τέως ιεραπόστολου με τη νόμιμη, δεν λέμε, παρέα του. Και η οποία... αντιπροσωπεύει υποτίθεται, και μάλιστα σε κρίσιμες στιγμές, την ελληνική κοινωνία. Αυτό

είναι και το σοβαρότερο πρόβλημα των σύγχρονων κοινωνιών: το τι εστί κράτος, το πολίτευμα – η υποτιθέμενη δημοκρατία. Δεν το λέμε γιατί αμφισβητείται το αποτέλεσμα (και η στο όριο του γελοίου «δημοκρατικότητα» τέτοιου είδους) εκλογών, ιδίως όταν από καραμπόλα προκύπτει εκείνο το ιστορικά γενοαίο 61,3%. Αλλά το να εργαλειοποιείς στο όνομα του «λαού», έναν κατά κοινή ομολογία προκάτ αλλά και βαθιά αντιλαϊκό π λ έ ο ν θεσμό του τωρινού κυρίαρχου πολιτισμού, μόνο μια «Κυβερνώσα (και απαίδευτη) ...αριστερά» μπορούσε αδιαμαρτύρητα να το πετύχει.

Δύο παρατηρήσεις λοιπόν, θα βγαίνουν κι άλλα ντοκουμέντα όσο περνά ο καιρός, σχετικές με το **ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ του ARTE** για τις περιβόητες διαπραγματεύσεις του πρώτου επταμήνου του 2015 που προηγήθηκαν.

Κατ' αρχήν, επιβεβαιώνεται ότι ο ΤΡΟΜΟΣ του Grexit –τώρα την επικαιρότητα θα ρυθμίζει ο ριζικά άμεσος, αυτός των τζιχαντιστών–, παρά τα λεγόμενα δεξιά κι αριστερά, δεν ξέρουμε ή μάλλον δεν θα μάθουμε ακριβώς ποτέ σε ποιον υπήρξε καθοριστικότερος. Στους «δανειστές» ή στην ελληνική κυβέρνηση; Η οποία σίγουρα τον διαπραγματεύτηκε λάθος και που σίγουρα κάποιος εντέλει εκβιάστηκε, πανικοβλήθηκε και άρχισε τα χάπια (αν και, εκτός απ' την προσωπική του ατζέντα –οι ξένοι έτσι λειτουργούν, στην επιβάλλουν– υπάρχει κι ο γεωπολιτικός παράγοντας, συχνά φοβερότερος του οικονομικού), αλλαξοπίστησε και έστριψε τελείως το τιμόνι την πλέον ακατάλληλη αλλά κρίσιμη στιγμή... Ή μάλλον, όπως είπε τις προάλλες κι ο κύριος Γιούνκερ, «Και έτσι, καταλήξαμε σε μια συμφωνία φόβου».

Και κυρίως δίχως ν' ανοίξει ρουθούνι. Ερήμην πάλι των αποκαμωμένων θεατών/ψηφοφόρων. Τα αναμενόμενα δηλαδή. Ιδίως από μια Αριστερά που μόνο στα λόγια ήταν πάντοτε, μιας και κουβαλά τη θεσμισμένη (sic) μεταπολιτευτική έως «κοριτσιίστικη» εν προκειμένω προϋπηρεσία της. Και που, δίνοντας τη μάχη να κερδίσει και να κρατηθεί στην Εξουσία, ξεπερνά καθημερινά κάθε προηγούμενη γελοιότητα, κάθε προσωπικό ήθος, κάθε πίστη, «συνείδηση» ή δόγμα του παρελθόντος, κάθε χρήσιμη έστω στο καθεστώς αριστεροσύνη – γιατί εκπαιδεύεται ραγδαία και

αποφασιστικά στο αντίθετό της. «Σκέφτεται» ούτως ειπείν μόνο με πιθηκισμούς, και όρους ανήμπορης έστω, κυριαρχίας πάντως. Τα αναμενόμενα, είπαμε. Κι από την άλλη, εξ ενός πληθυσμού εργαλειακά εθισμένου στην πονηρία της δουλοσύνης και την παραλυσία, στα περασμένα μεγαλεία της «βολής»/ Κατανάλωσης.

Ο αθυρόστομος κύριος Γιούνκερ, λοιπόν. Ο χαρούμενος –δήθεν φιλέλληνας– είρων, που και οι δυο υπογραμμίσεις μας επ’ ευκαιρία του Ντοκιμαντέρ αυτόν αφορούν.

Η 1^η: «...Πιστεύω, ναι μεν ότι όσοι απαρτίζουν τον Σύριζα δεν είναι διαπλεκόμενοι, (μην το λες) αλλά φυσικά ούτε και... επαναστάτες» με δόση χιούμορ όσο να ’ναι. Θα γίνουν οσονούπω, δηλαδή. Αν και, εκ των υστέρων καλά τα λέει. Μια και επί μήνες, μετρούσε κι αυτός αν η διαπραγματευόμενη «τρέλα» είχε όντως αντίκρισμα. Ή απλώς κρατιόταν με νύχια και με δόντια από την ανακαίνιση της εξουσίας –βασανιστική για ορισμένους εκ των φρέσκων αμοραλιστών του επαγγέλματος–, την ανανέωση του ξεχαρβαλωμένου κι ανυπόληπτου πολιτικού – υπαλληλικού προσωπικού της χώρας. Άξιος και ήδη σκληρά δουλεμένος ο φρέσκος μισθός.

Και βέβαια, για να σφραγίσει, πως άλλο τα δήθεν πειράματα κι οι δήθεν αντιστάσεις –σε κυβερνητικό επίπεδο–, το θράσος και η μεγάλη τόλμη που σίγουρα κάποιοι ούτε την είχαν ποτέ ούτε την έχουν, και άλλο τα μαθήματα υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Για όλον τον κόσμο.

Κι η 2^η: (Σχετικά με το δημοψήφισμα) «...Περισσότερη εντύπωση μου έκανε το 40% που ψήφισε “ΝΑΙ”. Μόνο ένας σοφός λαός θα έλεγε “ΝΑΙ” σε ένα πρόγραμμα-σφαγή.» (!) Ουδέν σχόλιο (Ή, έστω, παραπέμπω σ’ ένα κείμενο του Αυγούστου). Άλλωστε, στην ατομοκεντρική Ευρώπη (και όχι μόνο) όλοι γνωρίζουμε ότι ούτε σοφός λαός υπάρχει, ούτε πληθυσμός με... ανατρεπτικές βλέψεις και επιδόσεις – ο παρών «πολιτισμός» καλά κρατεί. Σχεδόν δεν έχει αντίπαλο.

Όταν λέμε λοιπόν ότι ο κύριος Τσίπρας, λίγο προ του

δημοψηφίσματος και μέχρι σήμερα, είναι και λειτουργεί ως στρατολογημένος, αυτός και ο πανταχού επιτηρητής του Παππας, ας μην νομίσουν μερικοί ότι έχουμε τίποτα απόρρητες πληροφορίες, δεν μας χρειάζονται. Ούτε ότι εννοούμε τίποτα πρακτόρικο ή συνωμοσιολογικό. Εννοούμε κάτι χειρότερο. Ότι η υπηρεσιακή στρατολόγηση –αν χρειάζονται κι άλλοι πλην του γνωστού διδύμου, σίγουρα υπάρχουν διαθέσιμοι–, εκτός από τους Αμερικανούς που έσπρωξαν και πόνταραν για να βγει αυτή η κυβέρνηση και τους οποίους συμβουλεύονται ανελλιπώς, σφραγίστηκε επιτέλους κι από την ευρωπαϊκή Σοσιαλδημοκρατία. Τον δεύτερο δηλαδή μεγάλο συνέταιρο στη μαφιόζικη φαμίλια της ευρωζώνης. Οπότε κι ο Ολάντ, με πολλές και δελεαστικές νέες μπίζνες (με προϋπηρεσία ήδη στην Υποσαχάρια και γενικότερα στη μετα-Λιβύη Αφρική), προτού αναβαθμιστεί λόγω της 13^{ης} του Νοέμβρη σε σοσιαλιστή Μπους, ήρθε στην Αθήνα όχι μόνο ως Επιτηρητής, αλλά κυρίως ως μεγαλοστέλεχος της χρόνιας, της «ξεχασμένης» αν και πάγιας Αποικιοκρατίας. Αυτής που βέβαια πάνω απ' όλα θεμελίωσε και θεμελιώνει την Ευρώπη και την ευρωζώνη.

Κι ας φαντασιώνονται ορισμένοι τον πάλαι ποτέ Διαφωτισμό. Ευρωπαϊκή ανακάλυψη κι αυτός, χρήσης όμως τουλάχιστον περιθωριακής ήδη απ' τον 20ό αιώνα, και στην εξέλιξη των πραγμάτων (τη γέννηση του Ολοκληρωτισμού, τον οικονομικό ολοκληρωτισμό των ημερών μας), στα «σημαντικά» δηλαδή (τις μπίζνες και την αντι-γερμανική Ισχύ εν προκειμένω), ακίνδυνη και προσχηματική. Και πλέον, στο περιθώριο της Ιστορίας μαζί με τα τέως «κράτη πρόνοιας» αναγκαστικά (λόγω Κρίσεως, λόγω αναδιανομής του υπερσυσσωρευμένου, παγκόσμιου πλούτου στους ολίγους των ολίγων και τη μετατόπιση στην Ασία). Και που μόνο νοσταλγικά επιβάλλεται να καταναλώνεται –κάθε 13^η του Νοέμβρη;– μαζί με τις τέως αξίες-ορόσημα. Και τουλάχιστον ευτυχώς, μαζί με την κατακτημένη διαφορετικότητα, τη ζηλευτή, στη γνωστή ζωντάνια των ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων. Γιατί οπωσδήποτε, άλλο Ράκα και άλλο Παρίσι. Αλλά βέβαια, από την άλλη, άλλο να ζεις στο Πέραμα και άλλο στην Εκάλη.

Πέντε χιλιάδες νέοι κάτω των 20, γεννημένοι και μεγαλωμένοι στις φτωχές ευρωπαϊκές συνοικίες των μεταναστών, αναχωρούν κάθε χρόνο μόνο από τη Γαλλία για το Ισλαμικό Κράτος, και εξ αυτών το 40% προέρχεται από χριστιανικές οικογένειες. Το πρόβλημα προφανώς δεν είναι και τόσο εισαγόμενο, αλλά από πολλές απόψεις ευρωπαϊκό. Παρά την πρωτοκαθεδρία, και εδώ, της παγκοσμιοποιημένης Αμερικής.

*

Ο ελληνικός λαός, λοιπόν, «Ευρώπη» ψήφισε. Όχι ακριβώς Ευρώπη (αυτό δεν ψηφίζεται), αλλά ευρωζώνη. Αυτό βλέπει ως μέλλον. Δηλαδή, το εντελώς πρόσφατο παρελθόν του. Ακόμη κι όταν αγριεύει προς στιγμήν ή «τρελαίνεται» με τα Αφεντικά, ουρλιάζοντας «ΟΧΙ». Κι οπότε χρειάζεται ένας Νέος Σύριζα για να τον κάνει καλά – κατά αγαστή παραγγελία.

Άλλωστε, κανείς δεν ξέρει τι αποκρύβει ένας «λαός» στο ασυνείδητό του, τις απ' τα κάτω διεργασίες. Ή και αν απλώς εκφράζεται με ατελείωτα ψέματα όπως οι κυβερνώντες του. Μια και περί ταυτότητας (ή Συνειδήσεως) ούτε λόγος. Βγαίνει στη φόρα όποτε το θυμάται. Συχνά για λόγους εθνικούς, συχνότερα για λόγους ατομιστικούς, τουτέστιν κάποιου ομαδικού Συμφέροντος ή ταξικού – που του επιτρέπει αυτή την προσωρινή αύρα ελευθερίας. Κι από την άλλη, αυτό το προφανές συμφέρον και το Ασυνείδητο είναι που εκμεταλλεύονται οι επαγγελματίες κι οι ερασιτέχνες πολιτικοί για να ασκήσουν τη διαχωρισμένη δραστηριότητά τους. Αυτό υποτίθεται υπολογίζουν, αυτό φοβούνται. Κι έχει πλάκα να βλέπεις έναν πρώην αριστερό να μιλά νυχθημερόν για επενδύσεις και ανάπτυξη, την αλφαβήτα δηλαδή του καπιταλισμού, έστω ως ο νέος CEO του μεγαλύτερου –πλην πτωχευμένου– επιχειρηματικού ομίλου της χώρας. Ποτέ άλλοτε μια κυβέρνηση (διαρκούσης της κρίσης εννοείται), όπως παραδέχονται ήδη όλοι οι διεθνείς παράγοντες, δεν ήταν τόσο συνεργάσιμη με τους «δανειστές», τους τραπεζίτες και τα αρπακτικά των Βρυξελλών, του Βερολίνου, του Λευκού Οίκου και της ευρωζώνης. Ιδίως αφότου αφελλήνισε (από τους μετόχους και τους φορολογούμενους) τις τράπεζες, παραδίδοντάς τες

(«ανακεφαλαιοποίηση») στα «επιθετικά» hedge funds –μεγάλε Δραγασάκη, Τσίπρα, Παππά και Τσακαλώτο–, και που μετά το πλιάτσικο θα «αναλάβουν» επιπλέον (επί το αριστερότερον), τις μισές ελληνικές επιχειρήσεις και τα μισά πρώτης κατοικίας δάνεια.

Μόνο που στη χώρα μας –πέραν και της, συγκρουόμενης με τα νέα ήθη, παράδοσης του κρατισμού, απαραίτητη καπιταλιστικά– φαίνεται υπήρξε, και συνεχίζει να σέρνεται μία μεγάλη παρεξήγηση περί Αριστεράς. Δεν εννοούμε αυτό το μόνιμο απόθεμα στο σκοτεινό φαντασιακό. Αλλά τη θεσμισμένη της ανωμαλία. Σίγουρα τα think tanks της Παγκοσμιοποίησης τρίβουν τα χέρια τους με τον Τσίπρα και την παρέα του – επιβεβαιώθηκαν. Έστω και διότι, μπορεί οι δύσκολοι καιροί και το καψώνι της κρίσης να ξαναέφεραν στην επιφάνεια τα βασικά ερωτήματα της ύπαρξης για τους πολλούς, όμως όλες σχεδόν οι απαντήσεις μέχρι τώρα όφειλαν και ανέδειξαν τη μούχλα του Παρελθόντος. Εκτός από την παλαιά, τη χρόνια αντίθεση Αριστεράς-Δεξιάς, που λόγω και μέσω Σύριζα, φαίνεται να ξεπερνιέται πλέον οριστικά (αυτό είναι το καινούριο) για τον νεοΈλληνα ψηφοφόρο. Επ’ ευκαιρία δε, διαδόθηκε και ως... παγκοσμίου επιπέδου μάθημα στη Δύση (το χαιρέτισαν ήδη οι Ισραηλινοί ομόλογοι, οι Γάλλοι κι οι Αμερικανοί συνδαιτημόνες, ακόμη και ο... Ντάισελμπλουμ). Γιατί επιπλέον εδώ, εξουδετερώθηκε επιτέλους και η μυθολογία του ματωμένου Εμφυλίου. Πέρασε –και μην την είδατε– στο κράτος. Μόνο κάποιοι αναρχικοί (sic) φαίνεται να την επικαλούνται πλέον και κάτι διανοούμενοι/καλλιτέχνες. Παρά το σταλινικό (και εν συνεχεία πασοκικό) υπόβαθρο του νεοΈλληνα.

Και παρότι για κάτι λίγες μέρες στην πλατεία Συντάγματος και τις άλλες πλατείες το 2011 φύσηξε ένας κάποιος φρέσκος αέρας. Που σύντομα ξαναέγινε αδιαπέραστο νέφος, αέρας παραλυσίας, με τα επιπλέον δακρυγόνα και χημικά. Αλλά όταν πια δεν υπάρχει πάθος, δεν υπάρχει και λόγος για μάθος. Κατακάθεται η ψυχική αδυναμία κι η αποδοχή.

Διότι, βέβαια, αριστερό δεν είναι να ζητάς το κούρεμα ή την απομείωση του κρατικού χρέους και την ανάπτυξη. Παρά την απόγνωση των μνημονίων. Πρόκειται για την αλφαβήτα του –πληγωμένου ή όχι– καπιταλισμού. Τα άκρως απαραίτητα. (Όπως «απαραίτητα», απ' την άλλη, είναι και τα κέρδη της Γερμανίας. Και τα μέχρι τώρα πάντα κέρδη, στο πείραμα της Ελλάδας, μιας εξαιρετικά ολιγάριθμης παγκοσμιοποιημένης ολιγαρχίας). Δεν είναι καν αριστερό να προτιμάς απλώς το εθνικό σου νόμισμα που φαίνεται θα στο φορέσουν κι αυτό οι «Ευρωπαίοι», όταν και με τους όρους που θέλουν.

Κάπως «αριστερό» όμως θα ήταν, ή έστω λιγότερο «κοριτσιίστικο», να αναδείξεις την κρίσιμη στιγμή τους εκβιασμούς της Αμερικής, παρότι αυτοί σε έβγαλαν στο κλαρί, δηλαδή κυβέρνηση – τους το χρωστάς. Κι ακόμη περισσότερο, τους εκβιασμούς των μεγάλων ευρωπαϊκών και όχι μόνο εταιρειών, φερ' ειπείν της Siemens. (Όπως καταγράφηκε επί Κωνσταντοπούλου στις επιτροπές της Βουλής, μαρτυρία Βαλυράκη.) «...Κάντε του κεφαλιού σας, αλλά από αύριο το πρωί δεν θα 'χετε φανάρια στο κυκλοφοριακό, εντατικές στα νοσοκομεία, τηλεπικοινωνίες και αεροδρόμιο...», «θα σας σπρώξουμε πιο κάτω κι απ' την Αφρική – δεν θα υπάρχει χώρα...». Ναι αλλά, του κεφαλιού τους δεν κάνουν ποτέ οι κυβερνήσεις. Ούτε τα κράτη. Μόνο το σθένος των «απ' τα κάτω» τα κάνει αυτά – συνήθως δίχως εκ των προτέρων όραμα. Και που τίποτα τέτοιο δεν συζητιέται. Οπότε και, χωρίς καμία ριζική αλλαγή στην οικονομία και το πολίτευμα, ούτε καν ως διαχειριστής δεν προκόβεις. Απλός υπάλληλος.

Φαίνεται ο νεοΈλληνας έχει πάψει για άλλη μια φορά να πιστεύει στον εαυτό του. Δεν αξιώνει πλέον κανένα νέο πάθος, πολλώ δε μάλλον μάθος. Το πολύ-πολύ αυτό που περιορίζεται στη σκληρή επιβίωση και το χρήμα. Στο μεταξύ η αριστερά, με ή χωρίς εισαγωγικά, θα συνεχίζει να εξουδετερώνει τον ψυχισμό μιας «αντικρατικής»/ δήθεν αντιδυτικής πλειοψηφίας. Ωστε η ντόπια αυτή –προπατορική;– αμαρτία να πάψει επιτέλους να υφίσταται. Λες και... έτσι θα περισωθεί η ζωή, ή ο σύγχρονος κόσμος από την καταστροφή που φέρει μέσα του.

Κι ενώ τα νέα μέτρα λόγω τζιχαντιστών θα αλλάξουν και πάλι το ευρωπαϊκό τοπίο (προς όφελος, και πάλι, του επιχειρούμενου οικονομικού ολοκληρωτισμού), σίγουρα είναι παράδοξο να έχεις στον Νότο τόσους φοβισμένους ανέργους, ιδιαίτερα νέους. Και η αποσταθεροποίηση να μην είναι προ των πυλών. Άλλοτε αδιανόητο.

* Συγγραφέας, μεταξύ άλλων, των πρόσφατων «Η γοητεία του καπιταλισμού ή Περί κρίσεως» (εκδ. Futura, 2011), «Ο ψηφοφόρος της “Χρυσής Αυγής”» (εκδ. Υπερσιβηρικός, 2013)

Η Διαπλοκή των Ελλειμμάτων: Πολιτικοί και «Τρομοκράτες»

Νώντας Σκυφτούλης

Το πολυπαιγμένο θέμα της διαπλοκής «τρομοκρατών» και πολιτικού προσωπικού του κράτους υπήρξε ανέκαθεν καταφύγιο πολιτικής και υπαρξιακής ανεπάρκειας. Σε συνάρτηση με τις τελευταίες εξελίξεις, είναι περισσότερο ένταση υπαρξιακού ελλείμματος και λιγότερο πολιτικού. Αυτό οφείλεται στην πληθωρική προσωπικότητα του κ. Πανούση, ο οποίος εις μάτην προσπαθεί να συνδυάσει τη δειλία με την εγωπάθεια και έτσι να συνθέσει έναν πολιτικό ρόλο (δημόσιο, και εδώ αφορά και εμάς, τους άλλους) παρεμβαίνοντας θεαματικά και όχι αισθητά. Κοντολογίς, «τον έφαγε το γυαλί» που λέει και ο βασανισμένος λαός, και αυτό δημιουργεί έναν τύπο ανθρώπου χωρίς αυτοπεποίθηση, διότι, ως τηλεοπτικό και μόνο γεγονός, χάθηκε το «είναι» του στο ρευστό «έχειν» του θεάματος. Το αποτέλεσμα είναι να βρίσκεται σε μια διαρκή καταθλιπτική αναζήτηση ταυτότητας, γι' αυτό και είναι διατεθειμένος να κάνει τα πάντα για να βρίσκεται στο προσκήνιο, θεωρώντας ότι είναι στον ρυθμό της εντέλει παρουσίας του. Και όταν ήταν υπουργός αλλά και τώρα η ίδια

γεύση. Αλλά μέχρι εδώ. Μην τυχόν και μας κατηγορήσει η Δεξιά για διαπλοκή διαμέσου των υποδείξεων καλής συμπεριφοράς προς τους κομματικούς και τους πολιτικούς και στενοχωρηθούμε πολύ.

Όμως το θέμα αυτό έχει μια ιστορικότητα που αντικειμενικό σκοπό (συνέπεια) έχει να συκοφαντήσει για διαπλοκή τους «τρομοκράτες» και όχι τους πολιτικούς, γιατί ο μεγαλύτερος λεκές για έναν «τρομοκράτη» είναι η διαπλοκή του με το πολιτικό προσωπικό της χώρας. Εγώ, τουλάχιστον στην Ελλάδα, δεν ξέρω κανέναν «τρομοκράτη» να έχει την οποιαδήποτε είδους επαφή ή επικοινωνία με πολιτικό. Υπάρχουν όλοι οι λόγοι που μπορείτε να φανταστείτε για τους οποίους δεν μπορεί ο «τρομοκράτης» να έχει μια τέτοια διαπλοκή. Ο βασικός λόγος είναι ότι ακυρώνεται σαν «τρομοκράτης» και γίνεται «κρατικός τρομοκράτης», διότι η βία είναι ένα λεπτό ζήτημα. Το παραπάνω δεν είναι θέμα πληροφοριών αλλά ζήτημα ενός απλού συλλογισμού, μη βαλκανικού. Υπάρχουν και άλλοι λόγοι... αλλά συγγνώμη, δεν θα διευκολύνω, ας το βρουν μόνοι τους όταν και όποτε...

Το παραμύθι αυτό της διαπλοκής πολιτικών «τρομοκρατών» το ξεκίνησε η Αριστερά και χαίρομαι ιδιαιτέρως που εγκαλείται με βάση τα επιχειρήματά της, για να γίνει αυτό το ΨΕΥΔΟΣ ακόμα πιο επαίσχυντο. Η Αριστερά στην Ελλάδα, όλη η Αριστερά στην Ελλάδα, και για να το τονίσω περισσότερο όλες οι εκδοχές της Αριστεράς, όσο λιλιπούτειες κι αν ήταν είχαν ένα και μοναδικό «γιγαντιαίο» επιχείρημα ενάντια στην «τρομοκρατία»: Την πεποίθηση ότι πίσω από την «τρομοκρατία» κρύβονται μυστικές κρατικές υπηρεσίες και κάθε «τρομοκρατική» ενέργεια εξυπηρετεί την κυβέρνηση ή το κράτος γενικότερα με βάση τη συγκυρία της εποχής. Η Αριστερά είχε τους συνήθεις λόγους της. Να συκοφαντήσει ό,τι δεν ελέγχει και να δηλώσει νομιμοφροσύνη λέγοντας ψέματα. Αργότερα το επιχείρημα αυτό το πήρε η Δεξιά και το εξειδίκευσε. Με δεξιό τρόπο. Η κυβέρνηση του Πασοκ (τα ξεχνάει το Πασοκ;) είναι πίσω από την «τρομοκρατία» και μάλιστα τα σενάρια είχαν ξεπεράσει κατά πολύ τις θεωρίες περί χθόνιων, περί Ελλοχίμ κ.ο.κ. Οι «τρομοκράτες» στην αρχή ήταν

σε προβληματισμό αλλά γρήγορα διαπίστωσαν το βαλκανικό περιβάλλον που επωάζονται αυτές οι μαλακίες και ότι δεν ζημιώνονται αλλά αντιθέτως... Μέχρι εδώ, πάλι δεν θα διευκολύνω. Εν κατακλείδι, όμως, πιστεύω ότι ζημιώνονται οι «τρομοκράτες» γιατί έτσι χάνεται η ένταση της ποιότητας και πολιτικά και επιχειρησιακά και προσαρμόζονται στον «καθυστερημένο πολιτικά» αντίπαλο.

Που λέτε λοιπόν... Η «τρομοκρατία» έχει στοιχεία παραβατικότητας και βίας και σε αυτό «μοιάζει» (καμία σχέση) εξωτερικά με την ποινική παραβατικότητα. Η πρώτη είναι βία άρνησης του υπάρχοντος, η δεύτερη είναι βία διαχείρισης του υπάρχοντος. Έτσι, ένα κράτος προτιμάει τη δεύτερη βία, όμως υπάρχουν και εξαιρέσεις. Ας αναφέρουμε δύο κορυφαία παραδείγματα προς ενίσχυση των συλλογισμών μας.

1. Ο il DIVO Τζούλιο Αντρεότι, 7 φορές πρωθυπουργός της Ιταλίας, είχε σχέσεις με τη Μαφία σε ενεργητική κατάσταση, δηλαδή όχι με κρατούμενους μαφιόζους αλλά σε πλήρη δράση.

2. Η Στάζι της Ανατολικής Γερμανίας είχε υποστηρικτική σχέση (σπίτια, διαβατήρια) με τη δευτερότροπη γενιά της RAF, και αυτό η RAF δεν το έκρυψε ποτέ, αντιθέτως προσπαθούσε τη δεκαετία του '80 να προωθήσει πολιτικά τις επιλογές του τότε ανατολικού και γραφειοκρατικού καπιταλισμού, υπερασπιζόμενη ακόμη και τον Γιαρουζέλσκι.

Πέραν των δύο αυτών παραδειγμάτων δεν έχουμε άλλο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τώρα δυστυχώς μπορεί να ήθελε και η Ελλάδα τέτοια μεγαλεία αλλά δεν...

Στο ποινικό κομμάτι κανείς δεν αρνείται τη διαπλοκή πολιτικών παραγόντων με το «οργανωμένο» έγκλημα. Όλοι οι προκάτοχοι του Πανούση και του Δένδια ξέρουν για την πορνεία, τα ναρκωτικά και πολλά άλλα «νόμιμα» μεζεδάκια του υπουργού Δημοσίας Τάξης, μεζεδάκια τόσο καθολικά που δεν διώκονται καν.

Σαν υστερόγραφο, τελικά, μπορεί να καταχωρηθεί στο παρόν κείμενο η τελευταία υπόθεση που παίζει και ο Λάμπρου, για καλή

του τύχη. Όμως, και ο Πανούσης και η Δεξιιά και όλοι αποτελούν μια υπόθεση που δεν αφορά την «τρομοκρατία» ή την «ποινική» παραβατικότητα, αλλά αφορά τους ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ και τη σχέση με το ΠΟΛΙΤΙΚΟ προσωπικό. Και αντί να χαίρονται που έχουν τη δυνατότητα να μιλάνε με τέτοιους ανθρώπους, εγκαλεί ο ένας τον άλλον για την επικοινωνία. Δηλαδή ο κρατούμενος πού θα απευθυνθεί; Στο Παιδείας ή στο ΥΠΕΧΩΔΕ; Ο κ. Δένδιας ή ο κ. Χατζηγάκης πώς λειτούργησαν στην απεργία του 2008; Δεν συνομιλούσαν με συγγενείς κρατουμένων στο υπουργείο ή δεν ήξεραν την άμεση και οργανική συμμετοχή μας, και τη δική μου προσωπικά, στην απεργία τότε; Επιλογή δική μας ήταν να μη συναντηθούμε με υπουργό και όχι επιλογή του υπουργού. Φαίνεται ότι υποστηρίζω τον Σύριζα και αυτή είναι η κακιά μοίρα που σας έλεγα πιο πάνω. Ότι ο αντίπαλος, το κομματικό σύστημα, είναι βαλκανικό και ο κίνδυνος να μπει ο λόγος σου στον κομματικό βόθρο είναι ορατός. Αλλά ας είναι... θα επιμείνουμε γιατί παλιότερα είχα την κατηγορία ότι υποστηρίζω το Πασοκ.

Ο κ. Πανούσης τελικά φοβήθηκε, όπως λέει, αλλά η συνέπεια του φόβου του είναι να τον διευρύνει σε όλη την κοινωνία, για να φοβούνται περισσότεροι. Αλλά νομίζω ότι εφόσον κανέναν υπουργό Δημόσιας Τάξης, και με έργο στην πλάτη του, δεν τον «σκότωσαν» οι τρομοκράτες, πιστεύω ότι και τον κ. Πανούση δεν θα τον πειράξει κανείς γιατί έχει πεθάνει πολιτικά μόνος του από την πρώτη μέρα που ανέλαβε το υπουργείο.

Κατά τα άλλα συνεχίστε αυτό τον διάλογο, καλά το πάτε...

Τσίπρας – Ολάντ: Το μενού δεν θα είναι μπανάλ

Γιώργος Παπαχριστοδούλου

Το μενού της σημερινής συνάντησης Τσίπρα-Ολάντ, εκτός από την Αθήνα-αστακό (2.500 ένστολοι κινητοποιούνται σε ένα τεστ κι ενόψει θερμών κοινωνικών αντιδράσεων), θα μας το ανακοινώσει, φαντάζομαι, αργά το βράδυ, η κυβερνητική εκπρόσωπος Όλγα Γεροβασίλη (έπειτα από το δείπνο με την Όλγα Τρέμη, στη Μεγάλη Βρετανία, ήρθε η ώρα να δοκιμάσει και γαλλική σαμπάνια). Μην χανόμαστε, όμως, σε γκουρμέ λεπτομέρειες που αρέσουν στους φαναρόνους Γάλλους, επειδή το σημερινό σημείωμα θα καταλήξει σε μπαναλιτέ.

Όπως αναφέρει ο γαλλόφωνος σταθμός RTL του Λουξεμβούργου, σε άρθρο με τον τίτλο «Η Γαλλία παίρνει θέση για να εξαγοράσει κομμάτια της Ελλάδας», ο Γάλλος πρόεδρος συνοδεύεται από 70 επιχειρηματίες της Γαλλίας. Ανάμεσά τους οι εταιρείες Vinci (κατασκευές), Total (πετρέλαιο-φυσικό αέριο), Veolia, Suez (νερό), EDF (ενέργεια, ΑΠΕ), SNCF (τρένα-μεταφορές). Στόχος, να υπογραφούν συμβάσεις την επόμενη εβδομάδα, στο πλαίσιο της εκχώρησης του δημόσιου, φυσικού και κοινωνικού, πλούτου της χώρας σε πολυεθνικές (αυτή τη φορά, με έδρα τη Γαλλία).

Γαλλικές πολυεθνικές

Από τη δεκαετία του '90, τουλάχιστον το 1/3 των εκτός Γαλλίας κερδών της VINCI, προέρχεται από την Ελλάδα: κατασκεύασε μεγάλο τμήμα στις γραμμές 2 και 3 του Μετρό της Αθήνας, συμμετέχει με 57,45% στη σύμβαση παραχώρησης της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, με 36% στην κοινοπραξία «Ολυμπία Οδό Α.Ε.», με 13,75% στο τμήμα «Μαλιακός-Κλειδί». Τώρα ενδιαφέρεται για το αεροδρόμιο στο Καστέλλι της Κρήτης το οποίο επαναδημοπρατεί ο αναπτυξιολάγνος Έλληνας πρωθυπουργός.

Δύο από τους παγκόσμιους «βαρόνους του νερού», Veolia και Suez, γλυκοκοιτούν το πόσιμο νερό της Θεσσαλονίκης, όπου η αντίσταση των πολιτών, οι οποίοι προτείνουν ένα μοντέλο συνεργατικής διαχείρισης, αποτελεί το σημαντικότερο εμπόδιο στα σχέδια του. Η EDF έχει υπογράψει, από το 2010, σύμβασης συνεργασίας με τη ΔΕΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Α.Ε. για έργα ΑΠΕ (αιολικά πάρκα σε Φλώρινα, Βοιωτία, Κρήτη), ενώ η εξόρυξη πετρελαίου

στην Ήπειρο κι αλλού, μπορούν να βρεθούν στο βεληνεκές της TOTAL. Οι δεσμευτικές προσφορές για την ΤΡΑΙΝΟΣΕ και την εταιρεία τροχαίου υλικού του ΟΣΕ (ROSCO), προγραμματίζονται για τα τέλη του έτους και η SNFC, θυγατρική των Γαλλικών Σιδηροδρόμων, προσπαθεί να προλάβει το ενδιαφέρον ρώσικων και αμερικανικών εταιρειών για το χρυσοφόρο φιλέτο.

Μέσω ΤΑΙΠΕΔ και αριστερής όχθης

Όχημα για τα παραπάνω ντιλ (για να μιλήσουμε τη γλώσσα της αγοράς), πέρα από τις τυχόν μίζες (εκεί οι «άσπονδοι εχθροί» των Γάλλων Γερμανοί, παραδοσιακά, είναι ασυναγώνιστοι, με αποκορύφωμα την υπόθεση SIEMENS), θα αποτελέσει το ΤΑΙΠΕΔ, το Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων, έσοδα ύψους 25 δισ. ευρώ από το οποίο περιλαμβάνονται στη συμφωνία για το δάνειο των 86 δισ. ευρώ που δίνει το κουαρτέτο των διεθνών τοκογλύφων. Ενδεχομένως, στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, τα οποία έχουν περιπλανηθεί στη Γαλλία, σε πανεπιστήμια, καφέ και βουλεβάρτα της «αριστερής όχθης» του Σηκουάνα, εξαργυρώντας αυτή τη θητεία σε ακαδημαϊκά και κυβερνητικά πόστα, μπορεί να ντύσουν με τα κατάλληλα λόγια τις επικείμενες συμφωνίες. Αναμένουμε.

Παρελθόν

Οι σχέσεις του εγχώριου καθεστώτος με τη Γαλλία έχουνε παρελθόν. Γνωρίζουμε σίγουρα την επίδραση των Φώτων στο νεοελληνικό διαφωτισμό, αισθανόμαστε την επίδραση της Γαλλικής Επανάστασης (1789) στον σύγχρονο κόσμο, θυμόμαστε το ταξίδι φωτισμένων μυαλών, όπως ο Καστοριάδης, ο Αξελός, ο Παπαϊωάννου, από τη μετακατοχική Ελλάδα (1945) με το πλοίο «Ματαρόα» στο Παρίσι, εμπνεόμαστε από την κληρονομιά του Μάη του '68, λατρεύουμε κάποιοι πρόσωπα που ενσαρκώνουν ένα ευρύτερο, μεσογειακό, πνεύμα: τον Καμύ, τον Ζαν Κλοντ Ιζό, τον Ζιντάν.

Παρακάμπτουμε, για λόγους οικονομίας, τον ραδιούργο, Συρρακιώτη στην καταγωγή, Ιωάννη Κωλέττη, πρόεδρου του Γαλλικού Κόμματος (Κόμμα της Φουστανέλας), πρώτο συνταγματικό

πρωθυπουργό της μετεπαναστατικής Ελλάδας (1944). Άλλωστε, τον τιμά με ανδριάντα, στην κεντρική πλατεία των Ιωαννίνων, η σύγχρονη ηπειρωτική μωροφιλοδοξία εξωραϊσμού του ιστορικού παρελθόντος.

Τιμούμε τους αιματηρούς αγώνες των εργατών στα μεταλλεία του Λαυρίου απέναντι στη ληστρική Γαλλική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου (Compagnie Française des Mines du Laurium), την μακροβιότερη μεταλλευτική-μεταλλουργική βιομηχανία της Ελλάδας, η οποία δραστηριοποιήθηκε εκεί από το 1875 έως το 1992.

Πεσινέ, Αχελώος, Mirage 2000

Θυμόμαστε μια από τις επισκέψεις Γάλλου προέδρου στην Ελλάδα η οποία περιελάμβανε, ασφαλώς, πέρα από την πολιτική, την επιχειρηματική της πλευρά: Είχε προηγηθεί, το 1960, η υπογραφή ληστρικής σύμβασης ανάμεσα στο ελληνικό κράτος (ΔΕΗ) και τη γαλλική ΠΕΣΙΝΕ, τη γαλλική βιομηχανία αλουμινίου. Έναν χρόνο αργότερα (1964), εγκαινιάζεται το εργοστάσιό της στα Άσπρα Σπίτια της Βοιωτίας – «Αλουμίνιον της Ελλάδος», το οποίο σήμερα βρίσκεται στα χέρια του ομίλου Μυτιληναίου, με αντίστοιχους όρους σύμβασης.

Τι προέβλεπαν εκείνες οι συμβάσεις; Η ΠΕΣΙΝΕ θα αγόραζε ρεύμα από τη ΔΕΗ προς 7 δρχ./κιλοβατώρα τη στιγμή που οι αγρότες πλήρωναν 14 δρχ./κιλοβατώρα. Εκείνη η σύμβαση είχε ανυπολόγιστες συνέπειες στα οικοσυστήματα του Αχελώου καθώς η ΔΕΗ κατασκεύασε τα γιγαντιαία φράγματα σε Κρεμαστά (1965), Καστράκι, (1970), ώστε να τροφοδοτήσει με ρεύμα τους Γάλλους. Ο Καραμανλής, πάντως, δεν θα παραπεμφθεί αφού ο Γ. Παπανδρέου παραγράφει το αδίκημα. Νωρίτερα, το 1957, στην υπόθεση προμήθειας μηχανημάτων για το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο του Μέγδοβα (Ταυρωπός) οι Γάλλοι προμηθευτές της ΟΛΚΟ ομολόγησαν ότι το κόστος ανέβηκε επειδή μέλη της διοίκησης της ΔΕΗ ήθελαν προμήθεια 5%.

Σήμερα, το ενδιαφέρον για τη λειτουργία του υδροηλεκτρικού φράγματος της ΔΕΗ, στη Μεσοχώρα Τρικάλων, σε συνδυασμό με τα

φράγματα στη Συκιά, είναι ρώσικο. Όσο για την περίοδο Α. Παπανδρέου; Οι παλαιότεροι θυμούνται σίγουρα την περίφημη «αγορά του αιώνα» όταν το ελληνικό κράτος αγόρασε τα αεροσκάφη MIRAGE 2000 σε διπλάσιες τιμές από τις τρέχουσες. Ερώτημα της εποχής παραμένει για ποιον λόγο ο τότε γ.γ. του ΚΚΕ Χαρ. Φλωράκης δεν ψήφισε την παραπομπή Παπανδρέου στο ειδικό δικαστήριο για τη συγκεκριμένη υπόθεση. Ο σημερινός πρωθυπουργός της Ελλάδας δεν χρειάζεται, λοιπόν, να πονοκεφαλιάσει. Έχουν φροντίσει οι προκάτοχοι του ώστε το σημερινό μενού να μην είναι μπανάλ.